

WÓJT GMINY W WIELOPOLU SKRZYŃSKIM

załącznik do Uchwały
Nr
Rady Gminy
w Wielopolu Skrzyńskim
z dnia 2009 r

PLAN

GOSPODARKI ODPADAMI

dla

GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE

na lata 2009 – 2012 z uwzględnieniem lat 2013 - 2020

Wielopole Skrzyńskie - czerwiec - 2009 r.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	3
1.1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA.....	3
1.2. METODYKA.....	3
1.3. ZAKRES OPRACOWANIA.....	4
1.4. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE.....	4
1.4.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY.....	4
1.4.2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I GOSPODARCZA.....	5
1.4.3. WARUNKI GLEBOWE, HYDROLOGICZNE I HYDROLOGICZNE MOGĄCE MIEĆ WPŁYW NA LOKALIZACJĘ INSTALACJI GOSPODARKI ODPADAMI.....	6
2. ANALIZA STANU GOSPODARKI ODPADAMI.....	11
2.1. RODZAJ, ILOŚCI I ŹRÓDŁA POWSTAWANIA ODPADÓW.....	11
2.2. RODZAJ I ILOŚĆ ODPADÓW PODDAWANYCH POSZCZEGÓLNYM PROCESOM ODZYSKU.....	15
2.3. RODZAJ I ILOŚĆ ODPADÓW PODDAWANYCH POSZCZEGÓLNYM PROCESOM UNIESZKODLIWIANIA.....	15
2.4. ISTNIEJĄCE SYSTEMY ZBIERANIA ODPADÓW.....	16
2.5. RODZAJ, ROZMIESZCZENIE ORAZ MOC PRZEROBOWA INSTALACJI DO ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW.....	16
2.6. WYKAZ PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ZBIERANIA I TRANSPORTU ODPADÓW KOMUNALNYCH.....	16
2.7. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI.....	17
2.8. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W ZAKRESIE ODPADÓW INNYCH NIŻ KOMUNALNE.....	17
3. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI.....	17
3.1. PROGNOZA DEMOGRAFICZNA.....	17
3.2. PROGNOZA DOTYCZĄCA ILOŚCI ORAZ SKŁADU ODPADÓW.....	18
3.3. PROGNOZOWANE ZMIANY W ZAKRESIE ORGANIZACYJNYM I TECHNOLOGICZNYM.....	19
4. ZAŁOŻONE CELE I PRZYJĘTY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI.....	19
5. KIERUNKI DZIAŁAŃ I SYSTEM GOSPODAROWANIA ODPADAMI.....	20
5.1. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW, OGRANICZENIA ILOŚCI ODPADÓW ORAZ ICH NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	20
5.2. DZIAŁANIA WSPOMAGAJĄCE PRAWDIŁOWE POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI W ZAKRESIE ZBIERANIA, TRANSPORTU, ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA.....	21
5.2.1. INSTALACJE DO ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW NIEBEZP. WYSEGREGOWANYCH Z ODPADÓW KOMUNALNYCH.....	23
5.3. PLAN REDUKCJI ILOŚCI ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI KIEROWANYCH NA SKŁADOWISKA ODPADÓW.....	22
5.3.1. ZAŁOŻONE CELE.....	22
5.3.2. SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI.....	22
5.3.3. ORGANIZACJA PONADGMINNYCH SYSTEMÓW W GOSPODARCE ODPADAMI KOMUNALNYMI.....	23
5.3.4. ORGANIZACJA ZZO „KOZODRZA – PASZCZYNA – MIELEC”.....	23
5.3.5. BILANS ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI POWSTAJĄCYCH NA OBSZARZE GMINY, KTÓRE ZGODNIE Z PRZYJĘTYMI CELAMI NALEŻY ZAGOSPODAROWAĆ METODAMI INNYMI NIŻ SKŁADOWANIE.....	24
6. HARMONOGRAM I SPOSÓB FINANSOWANIA REALIZACJI ZADAŃ.....	25
7. SPOSÓB MONITORINGU I OCENY WDRAŻANIA PLANU.....	30
8. WNIOSKI Z ANALIZY ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO ORAZ SPOSÓB ICH UWZGLĘDNIENIA W PLANIE.....	31
9. STRESZCZENIE.....	33
10. SPIS TABEL.....	37
11. CZĘŚĆ GRAFICZNA	
mapa pt. „Gmina Wielopole Skrzyńskie – Program Ochrony Środowiska – Plan Gospodarki Odpadami – Stan istniejący i planowane zamierzenia.”.....	38
12. ZAŁĄCZNIK NR 1.	
„Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Wielopole Skrzyńskie”.....	39

1. WSTĘP.

1.1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA.

Aktualizacja „Planu gospodarki odpadami dla gminy Wielopole Skrzyńskie” jest konsekwencją realizacji ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. „o odpadach” (tekst jednolity Dz. U. z 2007 Nr 39, poz. 251), która wprowadziła obowiązek przygotowywania planów gospodarki odpadami, podlegających aktualizacji nie rzadziej, niż co 4 lata. „Plan gospodarki odpadami Gminy Wielopole Skrzyńskie” został przyjęty uchwałą Rady Gminy w Wielopolu Skrzyńskim Nr XVII/81/04 z dnia 27 sierpnia 2004 r.

Niniejszy dokument jest zgodny z obowiązującymi aktami prawnymi z zakresu gospodarki odpadami oraz z „Krajowym planem gospodarki odpadami 2010”, uchwalonym przez Radę Ministrów Uchwałą Nr 233 z dnia 29 grudnia 2006 r. (M.P. Nr 90, poz. 946) i „Planem gospodarki odpadami dla województwa podkarpackiego” uchwalonym przez Sejmik Województwa podkarpackiego w dniu 26 maja 2008r.

Przedstawione w „Planie.....” cele i zadania dotyczą okresu 2009 - 2012 oraz perspektywnie okresu 2013 – 2020, rokiem bazowym jest rok 2007.

1.2. METODYKA.

Przy opracowaniu aktualizacji „Planu gospodarki odpadami dla ” wykorzystane zostały następujące źródła informacji:

1. Wojewódzki System Odpadowy (Urząd Marszałkowski, lata 2005 - 2007),
2. Dane GUS (za lata 2005 - 2007),
3. Dane Urzędu Statystycznego w Rzeszowie (za lata 2005 - 2007),
4. Dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska,
5. „Krajowy plan gospodarki odpadami 2010” (M.P. z 2006 r. Nr 90, poz.946),
6. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” (Ministerstwo Gospodarki - 2002),
7. „Plan gospodarki odpadami dla województwa podkarpackiego” uchwalonym przez Sejmik Województwa Podkarpackiego w dniu 26 maja 2008r,
8. Projekt (aktualizacja nr 1) „Plan gospodarki odpadami dla Powiatu Ropczycko - Sędziszowskiego” – październik 2008r,
9. Wizje lokalne,
10. „Ankieta” otrzymana z gminy,
11. Akty prawne z zakresu gospodarowania odpadami,
12. Inne opracowania z zakresu gospodarki odpadami.

Do przeprowadzenia analizy wykorzystane zostały w głównej mierze dane z ankiety opracowanej w Gminie, dane z Wojewódzkiego Systemu Odpadowego (WSO) i jako uzupełniające zostały uwzględnione dane zgromadzone przez US i WIOŚ.

Grupy, podgrupy i rodzaje odpadów określano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w *sprawie katalogu odpadów* (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

Szacunkową ilość wytwarzanych odpadów komunalnych oraz ich skład morfologiczny określono na podstawie:

1. Wskaźników nagromadzenia odpadów komunalnych przyjętych w „Krajowym planie gospodarki odpadami 2010” (M.P. z 2006 r. Nr 90, poz.946),
2. Opracowania pt. „Gospodarka odpadami niebezpiecznymi do planu gospodarki odpadami w województwie podkarpackim”. Centrum Gospodarki Odpadami w Katowicach – Oddział Zamiejscowy IMBiGS w Warszawie i „THERMEX” Centrum projektowo – produkcyjne instalacji proekologicznych Sp. z o. o. w Krakowie – styczeń 2003 r.),
3. Danych z gminy,
4. Danych literaturowych.

1.3. ZAKRES OPRACOWANIA.

Zgodnie z zapisami ustawy „o odpadach” (art. 15), plan gospodarki odpadami obejmuje odpady komunalne powstające na obszarze gminy. Zakres gminnego planu gospodarki odpadami określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. „w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami” (Dz. U. nr 66, poz. 620, oraz Dz. U. nr 46 poz., 333 z 2006) które w § 4, Rozporządzenie wskazuje, że gminny plan gospodarki odpadami, obejmujący wszystkie rodzaje odpadów komunalnych, w szczególności odpady komunalne ulegające biodegradacji, odpady opakowaniowe oraz odpady niebezpieczne zawarte w odpadach komunalnych, określa:

- 1) aktualny stan gospodarki odpadami w tym
 - a) rodzaj, ilość i źródła powstania odpadów,
 - b) rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom,
 - c) rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania,
 - d) istniejące systemy zbierania odpadów,
 - e) rodzaj, rozmieszczenie oraz moc przerobową instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
 - f) wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania, zbierania transportu i odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
 - g) identyfikacja problemów w zakresie gospodarowania odpadami, uwzględniające podstawowe informacje z punktu widzenia gospodarki odpadami obszar, dla którego jest sporządzany plan gospodarki odpadami, a w szczególności położenie geograficzne, sytuację demograficzną, sytuację gospodarczą oraz warunki glebowe, hydrogeologiczne i hydrologiczne, mogące mieć wpływ na lokalizację instalacji gospodarki odpadami,
- 2) prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami, w tym również wynikające ze zmian demograficznych i gospodarczych,
- 3) cele w zakresie gospodarki odpadami z podaniem terminów ich osiągnięcia,
- 4) działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami, w tym:
 - a) działania zmierzające do zapobiegania powstawania odpadów,
 - b) działania zmierzające do ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
 - c) działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
 - d) działania zmierzające do redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów,
- 5) rodzaj i harmonogram realizacji przedsięwzięć oraz instytucje odpowiedzialne za realizację,
- 6) sposoby finansowania, w tym instrumenty finansowe służące realizacji zamierzonych celów, z uwzględnieniem harmonogramu uruchamiania środków finansowych i ich źródeł,
- 7) System monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów pozwalających na określenia sposobów oraz stopnia realizacji celów i zadań zdefiniowanych w planie gospodarki odpadami, z uwzględnieniem ich, jakości i ilości.

1.4. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE.

1.4.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY.

Gmina Wielopole Skrzyńskie położona jest w południowej części powiatu ropczycko-sędziszowskiego, w województwie podkarpackim. Zajmuje powierzchnię 93,56 km², co stanowi około 0,52 % powierzchni województwa. Na wschodzie graniczy z gminami Strzyżów i Czudec, od południa z gminami Frysztak i Wiśniowa, od północy z gminami Iwierzyce, Sędziszów Małopolski i Ropczyce, od zachodu z gminą Brzostek.

W skład Gminy Wielopole Skrzyńskie wchodzi następujących 5 sołectw: Brzeziny, Wielopole Skrzyńskie, Nawsie i Glinik Broniszów.

1.4.2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I GOSPODARCZA.

Demografia

Na terenie Gminy Wielopole Skrzyńskie zamieszkiwało pod koniec 2007 roku 8 530 mieszkańców. Liczbę ludności w ciągu ostatnich trzech lat pokazano w Tabeli 1.

Tabela 1. Liczba ludności wg danych Urzędu Statystycznego w Rzeszowie i Urzędu Gminy.

l.p	Rok	Powierzchnia [km²]	Liczba mieszkańców
1	2	3	4
1.	2005 r	93,0	8 413
2.	2006 r	93,0	8 362
3.	2007 r	93,0	8 530

Podział administracyjny Wielopole Skrzyńskie wraz z liczbą mieszkańców poszczególnych miejscowości obrazuje Tabela 2.

Tabela 2. Liczba mieszkańców w poszczególnych jednostkach administracyjnych stan na 31.12.2007r (dane Urzędu Gminy Wielopole Skrzyńskie).

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców
1	Brzeziny	2 468
2	Wielopole Skrzyńskie	2 093
3	Nawsie	1 555
4	Glinik	1 529
5	Broniszów	885
Razem		8 530

Liczba ludności na gminy w okresie od 2005r do 2007r wzrosła o 177 mieszkańców.

Tabela 3. Prognoza ludności w powiecie ropczycko – sędziszowskim wg Urzędu Statystycznego w Rzeszowie

	2006 r.	2010 r.	2015 r.	2020 r.	2025 r.	2030 r.
1	2	3	4	5	6	7
Liczba ludności	71,3 mk.	71,8 mk.	72,6 mk.	73,4 mk.	73,7 mk.	73,4 mk.

Rolnictwo.

W gminie Wielopole Skrzyńskie przy ogólnej powierzchni 8 059 ha, użytki rolne stanowią około 80,29 %. W ogólnej powierzchni gruntów ornych przewagę stanowią grunty klasy IVa i IVb. Około 70 % ogólnej powierzchni użytków zielonych zajmują gleby klasy IV.

Zmeliorowanych jest 1 825 ha użytków rolnych, w tym 410 ha użytków zielonych. Zmeliorowane grunty obejmują wsie Glinik, Nawsie – strona południowa oraz łąki w dorzeczu rzeki Wielopolki i Brzezinki.

W około 1580 gospodarstwach indywidualnych gminy dominuje produkcja żywności oraz chów trzody. Charakterystyczną cechą rolnictwa jest jego rozdrobnienie, ze średnią wielkością gospodarstwa 3,18 ha. Głównym kierunkiem ich produkcji jest uprawa zbóż, warzyw i owoców, a zwierzęcej – hodowla trzody chlewnej i bydła. Na terenie gminy znajduje się kilka gospodarstw wielkotowarowych.

Gmina należy do obszarów o małej lesistości. Lasy zajmują 1005,0 ha, pokrywają około 11,0 % powierzchni gminy. Większe kompleksy leśne to lasy państwowe oraz prywatne podlegające zarządowi Nadleśnictwa Lasów Państwowych w obrębie Strzyżów i Wiśniowa. Gospodarowa-

nie w nich jest zgodne z aktualnie obowiązującymi „Planami Urządzenia Lasu” oraz „Uproszczonym Planem Urządzenia Lasu”. Według nich podstawowym siedliskiem występującym na terenie gminy jest las wyżynny stanowiący 97,2 % powierzchni zalesionej. Las górski stanowi 2,2 % powierzchni, a ols jesionowy – 0,3 % powierzchni. Lasy państwowe występujące w Gminie uznane są za lasy wodochronne (zgodnie z Zarządzeniem nr 179 MOŚZN i L z dnia 01.08.1995 w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa).

Działalność gospodarcza.

Gmina Wielopole Skrzyńskie ma charakter rolniczy. Podmioty Gospodarki Narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg stanu na dzień 31.12.2008;

• ogółem	354
• publiczny	13
• prywatny	341

w tym;

• spółki handlowe	5
• spółki cywilne	11
• spółdzielnie	3
• fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	13
• osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	300

Najliczniejszą grupę stanowią podmioty świadczące usługi handlowe i naprawy, następnie firmy transportowe, budowlane, zakłady przemysłowe, najmniej licznie reprezentowane są podmioty świadczące usługi edukacyjne. Transformacja gospodarki, przejawiająca się wzrostem znaczenia sektora prywatnego znajduje odbicie na mapie gospodarczej gminy. Sektor prywatny wyraźnie dominuje nad sektorem publicznym.

Ważną rolę w rozwoju gospodarki odgrywają miejscowe zakłady przemysłowe, które są w dobrej kondycji gospodarczej i szereg z nich ma plany rozwojowe: PPHiU „KABANOSPOL” Sp. z o.o., ZPO „ASKO” Sp. z o.o., Gminna Spółdzielnia „Sch”, PP-U „DREWSYSTEM”, PP-U „DREWSPAN” i FHU-P „ARGOL-BUD”.

1.4.3. WARUNKI GLEBOWE, HYDROGEOLOGICZNE I HYDROLOGICZNE MOGĄCE MIEĆ WPŁYW NA LOKALIZACJĘ INSTALACJI GOSPODARKI ODPADAMI.

Gmina położona jest w obrębie Pogórza Strzyżowskiego. Region ten tworzy jednolite urozmaicone krajobrazowo płaty Płaskowyżu o wysokości 300 – 500 m, lokalnie wyższymi, które tworzą pas wzgórz i kotlin śródgórskich, oddzielone dolinami o głębokości 150 – 200 m. W obrębie Pogórza występują następujące formy morfologiczne: zrównania wierzchowinowe, stoki, osuwiska, doliny V – kształtne, doliny nieckowate, doliny płaskodenne – Wielopolki i jej większych dopływów.

Niekorzystnym zjawiskiem na obszarze gminy są osuwiska, które występują lokalnie w obrębie stoków o znacznym nachyleniu. Powierzchnia osuwisk obejmuje znaczne obszary, ze stałą tendencją do jej powiększania. Zintensyfikowanie procesów osuwiskowych następuje zwłaszcza po długotrwałych i obfitych opadach lub roztopach.

Pokrywa glebowa gminy jest bardzo zróżnicowana. W obrębie Pogórza Strzyżowskiego występują gleby brunatne (wyługowane i kwaśne), gleby pseudobielicowe, pyłowe i gliniaste. Gleby te w większości są optymalnie uwilgotnione, okresowo za wilgotne. Najlepsze z nich położone są na wierzchowinach lub łagodnie nachylonych stokach, zaliczane są do III – IV klasy bonitacyjnej gruntów ornych. Natomiast gleby położone na stokach o nachyleniu ponad 20 % i w obrębie czynnych osuwisk zaliczane są do V i VI klasy bonitacyjnej gruntów ornych. W charakterystyce gleb omawianego terenu duże znaczenie ma powszechnie występujące zagrożenie gleb przez erozję wietrzną i wodną. Na terenie gminy nie występują gleby organiczne.

Gmina Wielopole Skrzyńskie leży w dorzeczu rzeki Wiśłoki. Wewnętrzna sieć wodną tworzy rzeka Wielopolka, prawobrzeżny dopływ Wiśłoki wraz z dopływami (potok Brzezinka, potok Liwek, liczne potoki bez nazwy). Badania czystości wód rzeki Wielopolka pozwalają stwierdzić, że rzeka prowadzi wody III klasy czystości pod względem fizyko – chemicznym i hydrobio-

logicznym. Natomiast przekroczenie wskaźników wg oceny bakteriologicznej zdecydowało o kwalifikacji ogólnej „non”. W dopływach Wielopolki nie były prowadzone badania dotyczące stanu wód. Należy jednak przypuszczać, że stan sanitarny tych wód nie jest najlepszy ze względu na bezpośredni zrzut do nich nieoczyszczonych ścieków sanitarnych z położonych w ich dolinach wsi nieposiadających kanalizacji oraz powszechnym wyrzucaniem odpadów do koryt potoków.

Na omawianym obszarze zagrożenia dla wód podziemnych związane są z możliwością migracji zanieczyszczeń wraz z infiltrującą wodą opadów atmosferycznych. Infiltracja najsilniejsza jest w przypadku gruntów ornych, nieco słabsza na terenie zalesionym (straty związane z transpiracją), a najsłabsza w rejonach występowania glebowych utworów organicznych i głęboko próchnicznych. Łatwość infiltracji sprzyja możliwości skażenia wód gruntowych. Źródłem skażeń może być działalność rolnicza (infiltracja składników nawozowych i środków ochrony roślin). Możliwe jest także przedostawanie się do wód podziemnych ścieków bytowych z nieszczelnych szamb. Zagrożenia dla wód podziemnych stanowią też „dzikie” wysypiska odpadów, które niestety częste są na terenach wiejskich.

Na podstawie materiałów opracowanych przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie oraz na podstawie „Koncepcji programowo – przestrzennej ochrony przed powodzią zlewni rzeki Wielopolka wraz z dopływami na terenie gmin: Wielopole Skrzyńskie, Ropczyce, Sędziszów Małopolski, Iwierzycy, Ostrów, Dębica woj. podkarpackie” - listopad 2008 (zamawiający Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie) na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie przewiduje się następujące niżej wymienione przedsięwzięcia.

Obwałowania.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dn. 20 kwietnia 2007r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle hydrotechniczne i ich usytuowanie, Załączniki 2 – budowle przeznaczone do ochrony przeciwpowodziowej zalicza się do odpowiednich klas technicznych wyłącznie w zależności od obszaru chronionego, tj. obszaru który przed obwałowaniem uległ zatopieniu wodami o prawdopodobieństwie $p = 1\%$. Obszar zatopiony jest to obszar na którym głębokość wody przekracza 0,50 m. Biorąc powyższe pod uwagę wielkość chronionych obszarów, istniejącą zabudowę, intensywność upraw rolnych, wnioskuje się przyjęcie II klasy technicznej wałów dla rzek Wielopolki, Liwek i Brzezinka.

W oparciu o analizę hydrauliczną rzeki, obliczone rzędne wód miarodajnych i ustalona klasę techniczną wałów, przyjęto parametry:

- szerokość korony 3,0 m
- nachylenie skarp 1: 2,0 – odpowietrzna, 1:2,5 – odwodna
- wysokość wałów uśredniona 2,0 – 2,5m

Lokalnie wysokość wałów posiadać będą odbiegające od wartości średnich gdyż na brzeżne tereny posiadają zróżnicowaną rzeźbę (lokalne podwyższenie i doliny). Umocnienie skarp i korony wału przez obsiew. Nie przewiduje się zorganizowanego ruchu pieszego po koronie wału. Uszczelnienie korpusu wału – geomembraną w korpusie przy skarpie odwodnej przykrytą zabezpieczającą warstwą gruntu min. 1,0m grubości. Uszczelnienie podłoża wału – przesłona hydroizolacyjną na bazie z glin polimerowych. Z uwagi na postęp w technologii, materiał i technologia wykonania winna być dostosowana do możliwości technologicznych w okresie realizacji inwestycji.

Na odcinkach gęstej zabudowy, gdzie brak jest miejsca na wykonanie obwałowania ziemnego projektuje się bulwary w postaci murów oporowych.

- dla wysokości obwałowania do 2,0 m mur betonowy oparty na fundamencie betonowym na głębokości 0,80 m i przekroju trapezowym 0,30m w koronie i 0,90m w podstawie ,
- dla wysokości obwałowania powyżej 2,5m ściana oporowa oparta na ścianie szczelnej typ G-46, część nadziemna zazbrojona i zabetonowana o grubości 50cm.

Tabela 4. Zakres robót zabezpieczeń p. powodziowych - wały.

Nazwa rzeki km	Wyszczególnienie zabezpieczeń p. powodziowych	Jedn.	Ilość jedn.
1	2	3	4
rz. Wielopolka	Obwałowania		
50+500-50+800	➤ wał lewy	m	350,0
53+700-53+900	➤ wał lewy	m	280,0
rz. Liwek	Obwałowania		
0+300-0+800	➤ wał prawy	m	500,0
0+900-1+400	➤ wał lewy	m	820,0
rz. Brzezinka	Obwałowania		
4+300-4+400	➤ wał lewy	m	280,0
5+200-5+400	➤ wał lewy	m	260,0
6+300-6+450	➤ wał lewy	m	150,0
Razem		m	2 640,0

Budowa suchych zbiorników.

Głównymi elementami suchych zbiorników są:

- zaporą wałowa
- zaporą boczną
- urządzenia upustowe
- śluzy wałowe

Na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie zaprojektowano lokalizacje 3 zbiorników suchych:

1) **„Rzegocin”** w dolinie rzeki Wielopolki.

Parametry zbiornika

- powierzchnia zalewu 66,0 ha
- pojemność 2 200 000,0m³
- rzędna zwierciadła wody spiętrzonej 250,00m.n.p.m.
- rzędna korony zapory 251,00 m.n.p.m.

2) **„Broniszów”** – w dolinie rzeki Wielopolki i po części rzeki Niedźwiadki jako drugi z kaskady 3 połączonych zbiorników. Położony na terenie gminy Ropczyce i Wielopole Skrzyńskie

Parametry zbiornika:

- powierzchnia zalewu 91,0ha w tym: teren gm. Ropczyce – 77ha (85%) teren gm. Wielopole Skrzyńskie – 14ha (15%)
- pojemność całkowita 2 200 000,0m³
- rzędna zwierciadła wody spiętrzonej 235,00m.n.p.m.
- rzędna korony zapory 236,00m.n.p.m.

3) **„Glinik”** położony w dolinie rzeki Wielopolki i po części rzeki Malanki jako trzeci i ostatni od góry zlewni z kaskady 3 połączonych zbiorników. Położony na terenie gmin Ropczyce i Wielopole Skrzyńskie.

Parametry zbiornika;

- powierzchnia zalewu 110,0ha w tym: teren gm. Ropczyce – 21ha (19%) teren gm. Wielopole Skrzyńskie – 89ha (81%)
- pojemność całkowita 2 250 000,0m³
- rzędna zwierciadła wody 238,75m.n.p.m.
- rzędna korony zapory – 239,75m.n.p.m.

Tabela 5. Zakres robót zabezpieczeń p. powodziowych – zbiorniki.

Nazwa rzeki km	Wyszczególnienie zabezpieczeń p. powodziowych	Jedn.	Ilość jedn.
1	2	3	4
Wielopolka	Budowa suchego zbiornika		
km 47+850-49+750	„Rzegocin”		
Brzezinka	• zaporą czołową	m	380
km 0+000-1+700	• zapory boczne	m	1130
	• upust wieżowy	szt.	1
	• przepust wałowy \varnothing 1,0m	szt.	1
Wielopolka	Budowa suchego zbiornika		
km 42+050-43+800	„Broniszów”		
Niedźwiadka	➤ zaporą czołową	m	330
km 0+000-1+500	➤ zapory boczne	m	4150
	➤ upust wieżowy	szt.	1
	➤ przepust wałowy \varnothing 0,6m	szt.	3
	➤ przepust wałowy \varnothing 1,0m	szt.	3
w tym:	• zaporą czołową	m	330
gm. Ropczyce	• zaporą boczną	m	2750
	• upust wieżowy	szt.	1
	• przepust wałowy \varnothing 0,6m	szt.	2
	• przepust wałowy \varnothing 1,0m	szt.	1
gm. Wielopole Skrzyńskie	• zaporą boczną	m	1400
	• przepust wałowy \varnothing 0,6m	szt.	1
	• przepust wałowy \varnothing 1,0m	szt.	2
Wielopolka	Budowa suchego zbiornika		
km 43+800-46+500	„Glinik”		
Malanka	➤ zaporą czołową	m	650
km 0+000-1+400	➤ zapory boczne	m	2050
	➤ upust wieżowy	szt.	1
	➤ przepust wałowy \varnothing 0,6m	szt.	2
	➤ przepust wałowy \varnothing 1,0m	szt.	1
w tym: gm. Ropczyce	• zaporą czołową	m	550
gm. Wielopole Skrzyńskie	• zaporą czołową	m	
	• zaporą boczną	m	
	• upust wieżowy	szt.	1
	• przepust wałowy \varnothing 0,6m	szt.	2
	• przepust wałowy \varnothing 1,0m	szt.	1

Zbiorniki retencyjne.

a) Zbiornik „dużej retencji” „Ropczyce”.

Zbiornik ten wynika z opracowań Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Kraków oraz „Studium uwarunkowania kierunków zagospodarowania gminy Wielopole Skrzyńskie” jak również „Studium uwarunkowania kierunków zagospodarowania miasta i gminy Ropczyce”. Należy go traktować, jako alternatywę trzech polderów zaproponowanych w opracowaniu pt. „Koncepcji programowo – przestrzennej ochrony przed powodzią zlewni rzeki Wielopolka wraz z dopływami na terenie gmin: Wielopole Skrzyńskie,...” wykonanym na zlecenie Podkarpackiego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.

Parametry techniczne zbiornika;

F = 430,0ha

$$V_c = 19,0 \text{ hm}^3$$

b) Zbiornik „małej retencji” „Nawsie”

Parametry techniczne zbiornika;

$$F = 10,0 \text{ ha}$$

$$V = 300\,000,0 \text{ m}^3$$

„Odsunięcie ludzi od powodzi”

Zabudowania stojące nad rzeką, których nie można zabezpieczyć przed powodzią wałami będą zlikwidowane, a właścicielom po oszacowaniu ich wartości wypłacone będzie odszkodowanie. Na takie rozwiązanie musi być zgoda właściciela posesji.

Zabudowania do likwidacji w Gminie Wielopole Skrzyńskie;

- m. Rzegocin km 48+500 (rz. Wielopolka) dom mieszkalny – 1 szt. oraz budynek gospodarczy – 1 szt.

Zalesianie terenów źródłiskowych

Jednym z kierunków skutecznego przeciwdziałania zjawiskom powodziowym jest zalesienie terenów na całym dorzeczu a specjalnie na zalesieniu ogołoconych lub bezleśnych stoków. Środki te spowodują zmniejszenie fali powodziowej i opóźnienie odpływu wód w dolinie. Zalesieniu podlegać powinny tereny nieużytkowane, użytki rolne o niskiej wartości bonitacyjnej, stoki podlegające zjawiskom osuwiskowym. Zjawiska osuwisk występują w dużej mierze w górnych partiach zlewni Wielopolki oraz jej dopływów w gm. Iwierzycy, Wielopole Skrzyńskie i w południowej części gm. Sędziszów Małopolski i Ropczycy. Urzędy Gmin przy wsparciu finansowym przez Urząd Powiatowy w Ropczycach i Urząd Wojewódzki w Rzeszowie powinny rozpocząć akcję zalesiania. W pierwszej kolejności ustalić obszary, które najbardziej nadają się do zalesienia, a następnie określić koszty tych zalesień z harmonogramem jego realizacji.

Renaturyzacja rzeki Wielopolki

Cały obszar zlewni rzeki Wielopolki położony jest w Obszarze Chronionego Krajobrazu Mielecko – Kolbuszowsko – Głogowskiego oraz w w Obszarze Chronionego Krajobrazu Stążowsko – Sędziszowskiego. Obszar ten charakteryzuje się wyjątkowymi walorami krajobrazowymi. Doliny rzeczne są urozmaicone meandrującymi silnie korytami rzek, których brzegi są porośnięte drzewami i zakrzyczeniami. Ponadto na tym terenie jest dosyć dużo pomników przyrody.

W latach siedemdziesiątych przeprowadzono melioracje odwadniające doliny rzeki Wielopolka z regulacją koryta rzeki Wielopolki. Na odcinku w km 42+000 – 45+000 regulacja polegała na wyprostowaniu trasy koryta, zniszczeniu drzewostanu rosnącego wzdłuż trasy, co spowodowało zachwianie warunków wodnych w dolinie. Po zmianie trasy koryta nie uregulowano stosunków własnościowych. Właściciele mają problemy komunikacyjne by dojechać do swoich działek. W ostatnim okresie czasu coraz częściej widać zainteresowanie przywróceniem stanu naturalnego ciek w wyniku prac renaturyzacyjnych na obszarach zmeliorowanych dolin rzecznych. Doliny tych rzek w obecnym okresie czasu ze względu na zaistniałe zmiany gospodarczo – społeczne zostały częściowo wyłączane z intensywnej uprawy rolniczej i mogą być z powodzeniem poddane zabiegom związanym z przywróceniem bioróżnorodności w wyniku renaturyzacji. Zainteresowane gminy tym problemem powinny zrobić rozeznanie na swoim obszarze, co do możliwości i zakresu renaturyzacji koryt cieków. Opracować należałoby plan dziania z pozyskaniem środków finansowych.

2. ANALIZA STANU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI.

2.1. RODZAJ, ILOŚĆ I ŹRÓDŁA POWSTAWANIA ODPADÓW.

Zgodnie z treścią art. 3 ustawy *o odpadach*, odpady komunalne są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są:

- gospodarstwa domowe,
- obiekty infrastruktury takie jak: handel, usługi i rzemiosło, szkolnictwo, przemysł w części „socjalnej”, obiekty turystyczne, targowiska i inne.

Ilość odpadów zebranych w gminie Wielopole Skrzyńskim przedstawiono w „Tabeli 6” (dane uzyskane z ankiety opracowanej przez Urząd w Wielopolu Skrzyńskim)

Tabela 6. Ilość odpadów komunalnych zebranych w latach 2005 – 2007 (Mg).

Lp.	Gmina	2005 r.	2006 r.	2007 r.
1.	2.	3.	4.	5.
Odpady zmieszane.				
1.	Odpady komunalne od mieszkańców	81,00	33,0	37,00
2.	Odpady komunalne z obiektów infrastruktury	8,00	4,00	8,00
3.	Odpady z pielęgnacji terenów zielonych	5,00	2,00	4,00
4.	Odpady z cmentarzy	21,00	8,00	8,00
5.	Odpady z targowisk	6,00	2,00	3,00
Razem		121,00	49,00	60,0
Odpady z selektywnej zbiórki				
1.	Papier (dotyczy podgrupy 20 01 i 15 01)	1,00	1,80	1,50
2.	Szkło (dotyczy podgrupy 20 01 i 15 01)	10,00	15,00	13,00
3.	Tworzywa sztuczne (dotyczy podgrupy 20 01 i 15 01)	3,50	3,60	4,00
Razem		14,50	20,40	18,50
Ogółem		136,50	69,40	78,50

Według niżej załączonej „Tabeli 7” szacunkowo rocznie wytwarzanych jest na terenie Gminy Wielopole Skrzyńskie średnio 1 550,0 Mg odpadów komunalnych.

Tabela 7. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w gminie Wielopole Skrzyńskie w latach 2005 – 2007 (Mg).

L.p.	Nazwa odpadu	Ilość
Rok 2005		
1.	Odpady komunalne segregowane i zbierane selektywnie	14,50
2.	Odpady z ogrodów i parków	29,60
3.	Inne odpady komunalne, w tym:	
3.1	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, w tym:	
3.1.1.	• z gospodarstw domowych	1 177,80
3.1.2.	• z infrastruktury	252,40
3.2.	Odpady z targowisk	25,20
3.3.	Odpady z czyszczenia ulic i placów	---
3.4.	Odpady wielkogabarytowe ¹⁾	84,10
Razem (bez pozycji nr 1)		1569,10
Rok 2006		
1.	Odpady komunalne segregowane i zbierane selektywnie	20,40
2.	Odpady z ogrodów i parków	29,60
3.	Inne odpady komunalne, w tym:	
3.1	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, w tym:	
3.1.1.	• z gospodarstw domowych	1 170,70
3.1.2.	• z infrastruktury	250,90
3.2.	Odpady z targowisk	25,10
3.3.	Odpady z czyszczenia ulic i placów	----
3.4.	Odpady wielkogabarytowe ¹⁾	83,60
Razem (bez pozycji nr 1)		1559,90
Rok 2007		
1.	Odpady komunalne segregowane i zbierane selektywnie	18,50
2.	Odpady z ogrodów i parków	29,60
3.	Inne odpady komunalne, w tym:	
3.1	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, w tym:	
3.1.1.	• z gospodarstw domowych	1 194,20
3.1.2.	• z infrastruktury	256,00
-3.2.	Odpady z targowisk	25,60
3.3.	Odpady z czyszczenia ulic i placów	----
3.4.	Odpady wielkogabarytowe ¹⁾	85,30
Razem (bez pozycji nr 1)		1590,70

¹⁾ meble i inne odpady dużych rozmiarów (poza zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym)

Największy udział w masie wytwarzanych odpadów komunalnych mają odpady komunalne niesegregowane, które stanowią ca 92,0% ich masy.

Szacunkowy skład morfologiczny niesegregowanych odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie w roku 2007 zamieszczono w Tabeli 8.

Tabela 8. Szacunkowy skład morfologiczny niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie w 2007r.

L. p	Nazwa odpadu	Tereny wiejskie (gosp domowe)		Infrastruktura		Razem	
		Mg	%	Mg	%	Mg	%
1.	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	215,00	18,0	25,60	10,0	240,60	17,0
2.	Odpady zielone	47,80	4,0	5,10	2,0	52,90	4,0
3.	Papier i tektura	143,30	12,0	69,00	27,0	212,30	15,0
4.	Opakowania wielomateriałowe	35,80	3,0	46,10	18,0	81,90	6,0
5.	Tworzywa sztuczne	143,40	12,0	46,10	18,0	189,50	12,0
6.	Szkło	95,50	8,0	25,60	10,0	121,10	8,0
7.	Metal	59,70	5,0	12,80	5,0	72,50	5,0
8.	Odzież, tekstylia	11,90	1,0	7,70	3,0	19,60	1,0
9.	Drewno	23,90	2,0	2,60	1,0	26,50	2,0
10.	Odpady niebezpieczne	11,90	1,0	2,60	1,0	14,50	1,0
11.	Odpady mineralne, w tym frakcja popiołowa	406,0	34,0	12,80	5,0	418,80	29,0
Razem		1 194,20	100,0	256,00	100,0	1 450,20	100,0

W masie odpadów komunalnych zmieszanych największy udział mają odpady kuchenne ulegające biodegradacji (17,0%). Najmniej jest natomiast odpadów niebezpiecznych (1,0%). Obydwie te grupy odpadów, ze względu na swoje właściwości omówiono szczegółowo poniżej.

Odpady ulegające biodegradacji

Tabela 9. Ilość odpadów ulegających biodegradacji wytworzonych w roku 2007 (Mg)

l.p.	Nazwa	Ilość
1.	Papier i tektura zbierane selektywnie	1,50
2.	Odpady z ogrodów i parków	29,60
4.	Odpady ulegające biodegradacji wchodzące w strumień niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych (20 03 01):	
4.1.	• odpady kuchenne ulegające biodegradacji	240,60
4.2.	• odpady zielone	4,0
4.3.	• papier i tektura	212,30
4.4.	• tekstylia	1,0
6.	Odpady z targowisk i czyszczenia ulic i placów (część ulegająca biodegradacji)	20,0
Razem		509,0

Największy udział w masie odpadów ulegających biodegradacji mają odpady powstające podczas przygotowania posiłków (tzw. odpady kuchenne), które stanowią ca 77,0 % ich masy.

Odpady niebezpieczne

Do strumienia odpadów komunalnych trafia wiele materiałów związanych z działalnością bytową ludzi, które zaliczane są do odpadów niebezpiecznych. Wg definicji zawartej w ustawie *o odpadach* (art. 3) odpady niebezpieczne są to odpady:

- 1) należące do kategorii lub rodzajów odpadów określonych na liście A załącznika nr 2 do ustawy oraz posiadające, co najmniej jedną z właściwości wymienionych w załączniku nr 4 do ustawy lub
- 2) należące do kategorii lub rodzajów odpadów określonych na liście B załącznika nr 2 do ustawy i zawierające którykolwiek ze składników wymienionych w załączniku nr 3 do ustawy oraz posiadające, co najmniej jedną z właściwości wymienionych w załączniku nr 4 do ustawy.

Są to, zatem odpady zawierające w swoim składzie substancje: toksyczne, palne, wybuchowe, biologicznie czynne, a także zakażone mikroorganizmami chorobotwórczymi. Przykładowo można wymienić:

- zużyte baterie, akumulatory itp.,
- odpady zawierające rtęć (lampy rtęciowe, w tym świetlówki, termometry, przełączniki),
- pozostałości oraz opakowania po farbach i lakierach,
- rozpuszczalniki organiczne,
- odpady zawierające inne rozpuszczalniki oraz substancje chemiczne służące do wywabiania plam, środki czyszczące,
- środki ochrony roślin (pestycydy) oraz opakowania po nich,
- środki do konserwacji i ochrony drewna oraz opakowania po nich,
- zbiorniki po aerozolach, pozostałości domowych środków do dezynfekcji i dezynsekcji,
- odpady zawierające oleje,
- filtry oleju,
- czyściwo,
- smary, środki do konserwacji metali itp.,
- odczynniki chemiczne, np. fotograficzne,
- przeterminowane lub częściowo wykorzystane leki,
- skażone opatrunki, strzykawki i inne (w tym zużyte pampersy).

W „Tabeli 8.” pokazano, że w 2007 r. w gminie w strumieniu odpadów komunalnych znajdowało się ca 14,50 Mg odpadów niebezpiecznych. Wg przeprowadzonych bilansów, mieszkańiec gminy wytworzył w analizowanym roku średnio ca 1,70 kg odpadów niebezpiecznych

Tabela 10. Szacunkowa masa poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych w roku 2007.

Kod	Nazwa	%	Masa (Mg)
20 01 13*	Rozpuszczalniki	3,0	0,435
20 01 14*	Kwasy i alkalia	1,0	0,145
20 01 15*			
20 01 17*	Odczynniki fotograficzne	2,0	0,29
20 01 19*	Środki ochrony roślin (np. pestycydy, herbicydy, insektycydy)	5,0	0,725
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	5,0	0,725
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	3,0	0,435
20 01 26*	Oleje i tłuszcze ¹⁾	10,0	1,45
20 01 27*	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcza i żywice zawierające substancje niebezpieczne	35,0	5,075
20 01 29*	Detergenty zawierające substancje niebezpieczne	5,0	0,725
20 01 31*	Leki cytotoksyczne i cytostatyczne	4,0	0,58
20 01 33*	Baterie i akumulatory ołowiowe	12,0	1,74
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	10,0	1,45
20 01 37*	Drewno zawierające substancje niebezpieczne	5,0	0,725
Razem		100,0	14,50

¹⁾ – inne niż oleje i tłuszcze jadalne

2.2. RODZAJ I ILOŚĆ ODPADÓW PODDAWANYCH POSZCZEGÓLNYM PROCESOM ODZYSKU.

W latach 2005 do 2007 zwiększała się corocznie masa odpadów poddawanych procesom odzysku/recyklingu (wg ankiety opracowanej przez gminę):

- rok 2005 14,50 Mg ca 0,93 % odpadów wytworzonych,
- rok 2006 20,40 Mg ca 1,32% odpadów wytworzonych,
- rok 2007 18,50 Mg ca 1,18 % odpadów wytworzonych.

Wśród poddanych odzyskowi/recyklingowi odpadów dominowały opakowania szklane.

Tabela 11. Ilość odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi w 2007r.(Mg).

Lp		Proces ¹⁾	2005	2006	2007
1.	papier	R3, R1	1,00	1,80	1,50
2.	szkło	R5,R11	10,00	15,00	13,00
3.	tworzywa sztuczne	R5, R11	3,50	3,60	4,00

¹⁾ Zgodnie z Załącznikiem 5 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. z 2007 Nr 39, poz. 251):

- R1** Wykorzystanie jako paliwa lub innego środka wytwarzania energii
- R3** Recykling lub regeneracja substancji organicznych, które nie są stosowane, jako rozpuszczalniki (włączając kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania)
- R5** Recykling lub regeneracja innych materiałów nieorganicznych
- R6** Regeneracja kwasów lub zasad
- R7** Odzyskiwanie składników stosowanych do usuwania zanieczyszczeń
- R8** Odzyskiwanie składników z katalizatorów
- R9** Powtórna rafinacja oleju lub inne sposoby ponownego wykorzystania oleju
- R11** Wykorzystanie odpadów pochodzących z któregokolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R13
- R12** Wymiana odpadów w celu poddania któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R13
- R13** Magazynowanie odpadów, które mają być poddane któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R12 (z wyjątkiem tymczasowego magazynowania w czasie zbiórki w miejscu, gdzie odpady są wytwarzane)
- R14** Inne działania prowadzące do wykorzystania odpadów w całości lub części lub do odzyskania z odpadów substancji lub materiałów, łącznie z ich wykorzystaniem, niewymienione w punktach od R1 do R13

2.3. RODZAJ I ILOŚĆ ODPADÓW PODDAWANYCH POSZCZEGÓLNYM PROCESOM UNIESZKODLIWIENIA.

W latach 2005 – 2007 główną metodą zagospodarowania odpadów komunalnych było ich deponowanie na składowiskach (wg ankiet otrzymanych z gmin):

- rok 2005 121,0 Mg 89,30% odpadów zebranych,
- rok 2006 49,0 Mg 70,60% odpadów zebranych,
- rok 2007 60,0 Mg 76,40% odpadów zebranych.

Zebrane odpady komunalne były unieszkodliwiane poprzez składowanie na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne „Kozodrza” gmina Ostrów lub „Strzyżów” w mieście Strzyżowie.

2.4. ISTNIEJĄCE SYSTEMY ZBIERANIA ODPADÓW.

Wg danych z Urzędu Gminy na koniec roku 2007 ca 100, 0 % mieszkańców miała podpisane umowy na wywóz odpadów z P.H.P.U.”ZAGRODA” Sp. z o.o. Strzyżów (Tel.(017) 276-16-64 Ul. 1-go Maja 38 B --38-100 Strzyżów)

Sposób zbierania odpadów zmieszanych i odpadów mających wartość materiałową.

Zbieranie odpadów odbywa się w sposób następujący

- odpady zmieszane za pomocą worków 60 l i 120 l,
- selektywna zbiórka odpadów odbywa się u „źródła” w gospodarstwach domowych „systemem workowym”, ponadto gmina posiada 7 pojemników typu „Segment” ogólnie dostępnych na szkło.

Tekstylia (w ramach zbierania odzieży) zbierane są do specjalnych pojemników rozmieszczonych w miejscach publicznych.

Odpady ulegające biodegradacji zbierane są w trakcie prowadzenia prac pielęgnacyjnych na terenach zieleni miejskiej i kierowane do kompostowni. Natomiast odpady powstające przy pielęgnacji zieleni przydomowej są z reguły kompostowane w ogródkach przydomowych.

Baterie zbierane są przede wszystkim do pojemników rozmieszczonych w szkołach oraz w sklepach, a przeterminowanych farmaceutyków w aptekach a także w trakcie zbierania obwoźnego.

Meble oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny zbiera się najczęściej w trakcie tzw. „wystawek”, polegających na odbiorze wystawionych przez mieszkańców odpadów w określonych dniach. Stosowana jest również, choć na mniejszą skalę metoda „na telefon”.

Odpady niebezpieczne, takie jak oleje odpadowe, puszki po farbach zbierane są akcyjnie. Systemowe zbieranie olejów odpadowych prowadzi Konsorcjum Olejów Przetworzonych z Jedlicza.

2.5. RODZAJ, ROZMIESZCZENIE ORAZ MOC PRZEROBOWA INSTALACJI DO ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW.

Na terenie gminy nie są zlokalizowane żadne sortownie, kompostownie ani składowiska odpadów.

2.6. WYKAZ PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ZBIERANIA I TRANSPORTU ODPADÓW KOMUNALNYCH.

Tabela 12. Podmioty posiadające zezwolenie na wywóz odpadów z terenu gminy.

lp	Nazwa przedsiębiorstwa	Adres/telefon	Wskazane miejsce unieszkodliwiania odpadów
1	2	3	4
1.	P.H.P.U.”ZAGRODA” Sp. z o.o. Strzyżów	ul. 1-go Maja 38 B 38-100 Strzyżów tel.(017) 276-16-64	Składowiska odpadów w Kozodrzy i Strzyżowie

2.7. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI.

W gospodarce odpadami komunalnymi na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie zidentyfikowano następujące problemy:

1. ze względu na brak badań dotyczących ilości oraz właściwości odpadów, nie ma możliwości określenia ilości odpadów wytwarzanych. W związku z tym, ich ilość i skład oszacowano na podstawie danych z literatury przedmiotu,
2. w dalszym ciągu głównym sposobem unieszkodliwiania odpadów komunalnych jest ich składowanie na składowiskach (w roku 2007 – 76,40% odpadów zebranych),
3. zanotowano zbyt niski postęp w selektywnym zbieraniu odpadów komunalnych (w roku 2007 zebrano selektywnie jedynie 1,18 % odpadów wytworzonych). Wdrażanie systemu selektywnego zbierania odpadów z sektora komunalnego wymaga przyspieszonych działań w tym zakresie,
4. w dalszym ciągu problemem jest brak zorganizowanego systemu zbierania odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w grupie odpadów komunalnych,

2.8. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W ZAKRESIE ODPADÓW INNYCH NIŻ KOMUNALNE.

Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest (kod 17 06).

W nawiązaniu do „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, opracowania Starosty Powiatu pt. "Powiatowy plan usuwania wyrobów zawierających azbest dla powiatu ropczycko- sędziszowskiego" opracowano dokument dla gminy Wielopole Skrzyńskie, który jest częścią składową niniejszego opracowania (załącznik nr 1). W dokumencie tym opisano stan prawny obowiązujący w zakresie usuwania azbestu a także proponowane działania, służące usunięciu azbestu (eternitu) z terenu Gminy.

3. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI.

3.1 PROGNOZA DEMOGRAFICZNA.

Prognozując zmiany ilościowe i jakościowe odpadów komunalnych za krajowym planem gospodarki odpadami przyjęto następujące założenia;

- nie będą następowały istotne zmiany składu morfologicznego odpadów,
- wzrost jednostkowego wskaźnika wytwarzania odpadów wynosił będzie 1,0% rocznie.

Zgodnie z prognozą demograficzną przewiduje się, zwiększenie ogólnej liczby mieszkańców z 23 145 mk w roku 2008 do 23,70 tys. mieszkańców w roku 2020.

Tabela 13. Prognoza ludności dla gminy Wielopole Skrzyńskie.

	2006 r.	2006 r.	2007r	2008r	2010 r.	2015 r.	2020 r.
1	2	3	4	5	6	7	8
Liczba ludności	8 413mk	8 362mk	8 530mk	8 358mk	8,53 tys mk	8,53 tys mk	8,53 tys mk

3.2. PROGNOZA DOTYCZĄCA ILOŚCI ORAZ SKŁADU ODPADÓW.

Prognozując zmiany ilościowe i jakościowe odpadów komunalnych, zgodnie „Krajowym planem gospodarki odpadami 2010” przyjęto założenie, że nie będą następowały istotne zmiany składu morfologicznego odpadów, roczna ilość wytwarzanych odpadów wynikać będzie z ilości mieszkańców a wzrost jednostkowego wskaźnika wytwarzania odpadów wynosi ca 1% rocznie. We wskaźnikach charakterystyki ilościowej odpadów komunalnych niesegregowanych na podstawie, których obliczono ilość wytworzonych odpadów komunalnych mieszczą się odpady zbierane selektywnie.

Tabela 14. Prognozowana masa wytwarzanych odpadów komunalnych (Mg)

L.p.	Nazwa odpadu	2007	2010	2015	2020
1.	Odpady komunalne segregowane i zbierane selektywnie	1 450,20	1 500,00	1570,00	1650,00
2	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne				
3.	Odpady z ogrodów i parków	29,60	30,00	32,00	34,00
4.	Odpady z targowisk	25,60	26,00	28,00	29,00
5.	Odpady z czyszczenia ulic i placów	----	---	---	---
6.	Odpady wielkogabarytowe	85,30	88,00	92,00	97,00
Razem		1 590,70	1 644,00	1 722,00	1 810,00

Odpady ulegające biodegradacji

Prognozowaną ilość odpadów ulegających biodegradacji zamieszczono w niżej zamieszczonej tabeli.

Tabela 15. Prognozowana masa wytwarzanych odpadów ulegających biodegradacji (Mg).

l.p.	Nazwa	2007	2010	2015	2020
1.	Papier i tektura zbierane selektywnie (20 01 01)	1,50	1,60	1,70	1,70
2.	Odpady z ogrodów i parków	29,60	30,50	32,00	34,00
3.	Odpady ulegające biodegradacji wchodzące w strumień niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych (20 03 01):	457,9	470,9	494,3	519,3
4.	Odpady z targowisk - część ulegająca biodegradacji (20 03 02)	20,0	21,00	22,00	23,00
Razem		509,0	524,0	550,0	578,0

Odpady niebezpieczne

Do roku 2020 prognozuje się wzrost ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych i zobrazowano to w poniżej załączonej tabeli.

Tabela 16. Prognoza ilości wytworzonych odpadów niebezpiecznych w odpadach komunalnych.

Wyszczególnienie	2007r	2010 r.	2015 r.	2020 r.
1	2	3	4	5
Ilość odpadów niebezpiecznych w odpadach komunalnych (Mg)	14,50	14,90	15,70	16,50

3.3. PROGNOZOWANE ZMIANY W ZAKRESIE ORGANIZACYJNYM I TECHNOLOGICZNYM.

W latach 2009 – 2020 należy oczekiwać następujących zmian w gospodarowaniu odpadami:

- 1) rozwijać się będzie system zbierania selektywnego odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych,
- 2) wzrastać będzie koszt unieszkodliwiania odpadów przez składowanie, co związane będzie m.in. ze wzrostem opłat środowiskowych, co będzie miało to wpływ na zwiększenie opłacalności odzysku, co z kolei spowoduje presję na zwiększenie stopnia odzysku odpadów,
- 3) zwiększać się będzie ilość odpadów ulegających biodegradacji poddawanych odzyskowi, w tym również w celach energetycznych (spalanie drewna, papieru oraz produkcja biogazu),
- 4) gospodarowanie odpadami organizowane będzie na szczeblu ponadgminnym, co wiązać się będzie z budową Zakładu Zagospodarowania Odpadów „Kozodrza – Paszczyna - Mielec”,
- 5) w wyniku działań edukacyjnych wzrastać będzie świadomość ekologiczna mieszkańców, co pozwoli na wprowadzanie bardziej rozwiniętych systemów gospodarki odpadami.

4. ZAŁOŻONE CELE I PRZYJĘTY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI

W gospodarce odpadami komunalnymi dla gminy Wielopole Skrzyńskie przyjęto następujące cele:

Cele główne:

1. zapobieganie i minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów komunalnych,
2. zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska,
3. minimalizacja ilości odpadów unieszkodliwianych przez składowanie,
4. gospodarowanie odpadami w oparciu o ponadgminny Zakład Zagospodarowania Odpadów „Kozodrza – Paszczyna - Mielec” (który będzie również przejmował do unieszkodliwiania osady z ścieków komunalnych),
5. zwiększenie ilości odpadów zbieranych selektywnie, w tym odpadów niebezpiecznych,
6. bezpieczne dla środowiska składowanie odpadów,
7. wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,

Cele szczegółowe:

1. zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie (w stosunku do ilości tych odpadów wytwarzanych w gminie w roku 1995), zgodnie z zapisami „Krajowego planu gospodarki odpadami” (2006) dopuszcza się do składowania następujące ilości odpadów ulegających biodegradacji:
 - w 2010 r. nie więcej niż 75,0%,
 - w 2013 r. nie więcej niż 50,0%,
 - w 2020 r. nie więcej niż 35,0%.
2. osiągnięcie od 1 stycznia 2009 r. poziomu selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych w wysokości 4,0 kg/mieszkańca/rok.
3. zmniejszenie masy składowanych odpadów do max. 85% ilości odpadów wytwarzanych w roku 2014.

5. KIERUNKI DZIAŁAŃ I SYSTEM GOSPODAROWANIA ODPADAMI

5.1. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW, OGRANICZENIA ILOŚCI ODPADÓW ORAZ ICH NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.

- 1) intensyfikacja działań edukacyjno - informacyjnych promujących właściwe postępowanie z odpadami,
- 2) promowanie wykorzystywania produktów wytwarzanych z materiałów odpadowych poprzez odpowiednie działania promocyjne i edukacyjne oraz zamówienia publiczne.

5.2. DZIAŁANIA WSPOMAGAJĄCE PRAWIDŁOWE POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI W ZAKRESIE ZBIERANIA, TRANSPORTU, ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA.

- 1) wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- 2) kontrolowanie przez Gminę stanu zawieranych umów przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych,
- 3) wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na odzyskiwanie energii zawartej w odpadach w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania,
- 4) kontrolowanie przez gminę zgodności ustaleń zawartych w wydanych zezwoleniach podmiotom prowadzącym działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości,
- 5) prowadzenie zbierania i odbierania odpadów komunalnych tak, aby możliwe było wydzielanie następujących frakcji odpadów:
 - odpady z pielęgnacji ogrodów i parków (tzw. odpady zielone),
 - papier i tektura (w tym opakowania, gazety, czasopisma, itd.),
 - odpady opakowaniowe ze szkła w podziale na szkło bezbarwne i kolorowe,
 - tworzywa sztuczne,
 - metale,
 - zużyte baterie i akumulatory,
 - zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
 - przeterminowane leki,
 - chemikalia (farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe, itd.),
 - meble i inne odpady wielkogabarytowe,
 - odpady budowlane remontowe.
- 6) zbieranie odpadów niebezpiecznych z odpadów komunalnych będzie się odbywać w oparciu o Mobilny Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych (MPZON) z przekazaniem ich do GPZON-u który zlokalizowany będzie na terenie planowanej oczyszczalni ścieków, .
- 7) pozostałe frakcje odpadów komunalnych mogą być zbierane łącznie, jako zmieszane odpady komunalne,
- 8) sposób zbierania odpadów musi być zgodny z przyjętą technologią przekształcania odpadów w Zakładzie Zagospodarowania Odpadów „Kozodrza – Paszczyna - Mielec”,
- 9) organizacja nowych i rozwój istniejących systemów zbierania odpadów, w tym w szczególności odpadów niebezpiecznych od mieszkańców, w oparciu o:
 - funkcjonujące sieci zbierania poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych utworzone przez organizacje odzysku lub przedsiębiorców,
 - funkcjonujące placówki handlowe, apteki, zakłady serwisowe oraz punkty zbierania poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych (np. przeterminowane leki, oleje odpadowe, baterie, akumulatory),
 - mobilny punkt zbierania odpadów niebezpiecznych,

- regularne odbieranie odpadów niebezpiecznych od mieszkańców prowadzących ich selektywne zbieranie przez podmioty prowadzące działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości,
- 10) transport selektywnie zebranych odpadów w sposób zapobiegający ich zmieszaniu,
- 11) współpraca samorządu terytorialnego z organizacjami odzysku i przemysłem w celu stymulowania rozwoju rynku surowców wtórnych i produktów zawierających surowce wtórne,
- 12) ograniczenie składowania odpadów ulegających biodegradacji poprzez promowanie kompostowania przydomowego,
- 13) odpady zbierane w formie zmieszanej lub pozostałość po ich sortowaniu powinny być poddane procesom, w których frakcja biodegradowalna zostanie przetworzona na kompost lub biogaz albo unieszkodliwiona metodami innymi niż składowanie,
- 14) gospodarka odpadami w gminie Wielopole Skrzyńskie opierać się będzie o Zakład Zagospodarowania Odpadów „Kozodrza – Paszczyzna - Mielec” o przepustowości wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez 390 938 mk (wg stanu na koniec 2006r) oraz przewidywanej w 2019 r liczby ludności 395 394 mk. Zakład ten odbierać będzie odpady z gminy ,
- 15) stosowane w ZZO „Kozodrza – Paszczyzna - Mielec” technologie oraz wyposażenie muszą gwarantować realizację zakładanych dla gminy celów w zakresie gospodarowania odpadami,
- 16) budowa instalacji do odzysku/unieszkodliwiania odpadów również poza Zakładem Zagospodarowania Odpadów „Kozodrza – Paszczyzna - Mielec”, które wspierać będą system gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie Wielopole Skrzyńskie,
- 17) Stosowanie technologii spełniających kryteria BAT.

5.2.1. Instalacje do zagospodarowania odpadów niebezpiecznych wysegregowanych z odpadów komunalnych.

Aktualnie na terenie woj. podkarpackiego funkcjonują dwie instalacje, które mogą poddawać zagospodarowaniu odpady niebezpieczne z grupy 20. Są to przedsiębiorstwa:

1. RAF-EKOLOGIA Sp. z o.o.; Adres: ul. Trzecieckiego 14, 38 – 460 Jedlicze.
2. Firma Handlowo Usługowa „EKO-TOP” Sp. z o.o.; Adres: ul. Hetmańska 120, 35 – 078 Rzeszów.

W tabeli poniżej wyszczególniono odpady, które przedsiębiorstwa te mogą poddawać zagospodarowaniu. Przyjęto przy tym następujące oznaczenia:

	Możliwość techniczna unieszkodliwienia termicznego i posiadanie zezwolenia
	Możliwość poddawania zagospodarowaniu nie tylko metodami termicznymi i posiadanie zezwolenia
	Brak możliwości technicznej unieszkodliwienia termicznego

Tabela 17. Wyszczególnienie odpadów niebezpiecznych z grupy 20, które mogą być unieszkodliwiane termicznie na terenie woj. podkarpackiego

Kod	Nazwa odpadu	Moce przerobowe Mg/rok	
		RAF-EKO- LOGIA Sp. z o.o.	EKO-TOP Sp. z o.o.
20 01 13*	Rozpuszczalniki		
20 01 14*	Kwasy		
20 01 15*	Alkalia		
20 01 17*	Odczynniki fotograficzne		
20 01 19*	Środki ochrony roślin (np. pestycydy, herbicydy, insektycydy)		
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć		
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony		

20 01 26*	Oleje i tłuszcze		
20 01 27*	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcza i żywice zawierające substancje niebezpieczne		
20 01 29*	Detergenty zawierające substancje niebezpieczne		
20 01 31*	Leki cytotoksyczne i cytostatyczne		
20 01 33*	Baterie i akumulatory ołowiowe		
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki		
20 01 37*	Drewno zawierające substancje niebezpieczne		

Jak widać z powyższej tabeli, aktualnie w woj. podkarpackim nie ma możliwości zagospodarowania następujących odpadów niebezpiecznych:

- środki ochrony roślin (np. pestycydy, herbicydy, insektycydy) (20 01 19*).
- lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć (20 01 21*).
- urządzenia zawierające freony (20 01 23*).
- baterie i akumulatory ołowiowe (20 01 33*).
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki (20 01 35*).

Poza granicami województwa istnieją ograniczone możliwości poddania powyższych odpadów zagospodarowaniu. Biorąc pod uwagę powyższą analizę należy uznać, że za niezbędne uważa się wybudowanie na terenie województwa instalacji do rozbiórki zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych (20 01 35*) oraz urządzeń zawierających freony (20 01 23*). Szacunkowy koszt budowy takich instalacji wyniesie ok. 12,7 mln PLN. Do czasu wybudowania odpowiedniej ilości tych instalacji, zmniejszenie ilości odpadów z tej grupy koniecznej do zagospodarowania (unieszkodliwianie, odzysk) można będzie osiągnąć poprzez organizację wtórnego obiegu przestarzałego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Wariantowo przewiduje się realizację takiej instalacji na terenie ZZO „Kozodrza - Paszyna – Mielec”

5.3. PLAN REDUKCJI ILOŚCI ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI KIEROWANYCH NA SKŁADOWISKA ODPADÓW.

5.3.1. ZAŁOŻONE CELE.

Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie w stosunku do ilości tych odpadów wytwarzanych w Wielopole Skrzyńskie w roku 1995, zgodnie z zapisami „Krajowego planu gospodarki odpadami” dopuszcza się do składowania następujące ilości odpadów ulegających biodegradacji:

- w 2010 r. nie więcej niż 75,0%,
- w 2013 r. nie więcej niż 50,0%,
- w 2020 r. nie więcej niż 35,0%.

Jednocześnie zakłada się zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do maksymalnie 85, 0 % wytworzonych odpadów do końca 2014r.

5.3.2. SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI.

1. wdrażanie systemu zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji wymaga podjęcia kompleksowych działań informacyjno – edukacyjnych w tym zakresie,
2. powstające w gospodarstwach domowych odpady ulegające biodegradacji powinny być w pierwszej kolejności wykorzystywane przez mieszkańców we własnym zakresie np. poprzez kompostowanie w przydomowych kompostownikach,
3. odpady ulegające biodegradacji powinny być zbierane w sposób selektywny, co pozwala na pozyskanie surowca o odpowiedniej czystości. Wprowadzenie zbierania selektywnego, musi być jednak poprzedzone odpowiednimi działaniami edukacyjnymi,
4. odpady z pielęgnacji terenów zielonych oraz odpady ulegające biodegradacji targowisk powinny być zbierane w sposób selektywny i kierowane do kompostowni odpadów, gdzie

- przetworzone zostaną na kompost. Odpady te, wraz z innymi odpadami ulegającymi biodegradacji mogą być również oddane procesowi fermentacji, celem uzyskania biogazu,
5. sukcesywnie należy dążyć do zbierania selektywnego tzw. „odpadów kuchennych”. Odpady te w przypadku uzyskania odpowiedniego stopnia czystości będą wykorzystywane do produkcji kompostu. W przypadku nieodpowiedniej czystości powinny być one przekształcone na biogaz w procesach fermentacji,
 6. odpady zmieszane o wysokiej zawartości odpadów ulegających biodegradacji, powinny zostać poddane biologicznym lub termicznym procesom przekształcania. Preferowane będą metody pozwalające na pozyskanie energii z tych odpadów,
 7. odpady ulegające biodegradacji typu komunalnego mogą być wspólnie zagospodarowywane z odpadami biodegradowalnymi z przemysłu oraz z rolnictwa.

5.3.3. ORGANIZACJA PONADGMINNYCH SYSTEMÓW W GOSPODARCE ODPADAMI KOMUNALNYMI.

Zgodnie z wytyczonymi kierunkami działań, w województwie podkarpackim przewiduje się budowę siedmiu ponadgminnych Zakładów Zagospodarowania Odpadów a jednym z nich jest Zakład Zagospodarowania Odpadów „Kozodrza – Paszczyzna - Mielec”, który ma przejąć odpady z gminy Wielopole Skrzyńskie.

Wyboru lokalizacji pod Zakłady Zagospodarowania Odpadów dokonano przyjmując następujące kryteria:

- 1) uwarunkowania przyrodnicze,
- 2) podjęte działania w zakresie organizacji ZZO,
- 3) czynniki logistyczne (w tym m.in. długość transportu, jakość sieci drogowej, itp.),
- 4) Plan zamykania składowisk,
- 5) „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego”,
- 6) przeprowadzone konsultacje.

5.3.4. ORGANIZACJA ZAKŁADU ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW „KOZODRZA – PASZCZYNA - MIELEC”.

Przyjmuje się następujące zasady organizacji ZZO:

1. Zakład Zagospodarowania Odpadów „Kozodrza – Paszczyzna - Mielec”, powinien mieć przepustowość wystarczającą do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez 390 938 mk (wg stanu na koniec 2006r) oraz przewidywanej, w 2019 r liczby ludności 395 394mk. Zakład ten odbierać będzie odpady z powiatu dębickiego, kolbuszowskiego, mieleckiego i ropczycko-sędziszowskiego,
2. ZZO w uzasadnionych przypadkach składać się może z kilku obiektów rozmieszczonych w poszczególnych miejscowościach obsługiwanego regionu. Wynikać to musi jednak z przeprowadzenia odpowiedniej analizy w ramach opracowań niższego rzędu. Poszczególne obiekty tworzyć będą integralną organizacyjnie i ekonomicznie jednostkę.
3. wyposażenie ZZO oraz stosowane w nim technologie muszą gwarantować realizację zakładanych dla powiatu celów w zakresie gospodarowania odpadami oraz spełniać kryteria najlepszej dostępnej techniki (BAT),
4. system zbierania odpadów na obszarze obsługiwanym przez ZZO musi być dostosowany do stosowanych w nim technologii.

Tabela 18. Obszar objęty obsługą przez Zakład Zagospodarowania Odpadów „Kozodrza – Paszczyzna - Mielec”.

Zakład Zagospodarowania Odpadów	Gmina	Powiat
ZZO „Kozodrza – Paszczyzna - Mielec”	m. Dębica	dębicki
	gm. Brzostek	
	gm. Czarna	
	gm. Dębica	
	gm. Jodłowa	
	gm. m-w. Pilzno	
	gm. Żyraków	
	gm. Cmoląs	kolbuszowski
	gm. m-w. Kolbuszowa	
	gm. Majdan Królewski	
	gm. Niwiska	
	gm. Dzikowiec	
	m. Mielec	mielecki
	gm. Borowa	
	gm. Czermin	
	gm. Gawłuszowice	
	gm. Mielec	
	gm. Padew Narodowa	
	gm. Przecław	
	gm. m-w. Radomyśl Wielki	
	gm. Tuszów Narodowy	
	gm. Wadowice Górne	
	gm. Iwierzyce	ropczycko-sędziszowski
	gm. Ostrów	
	gm. m-w. Ropczyce	
	gm. m-w. Sędziszów Mł	
	gm. Wielopole Skrzyńskie	

5.3.5. BILANS ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI POWSTAJĄCYCH NA OBSZARZE GMINY, KTÓRE ZGODNIE Z PRZYJĘTYMI CELAMI NALEŻY ZAGOSPODAROWAĆ METODAMI INNYMI NIŻ SKŁADOWANIE.

Zgodnie z przyjętymi celami powinno nastąpić zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowane

1. w 2010 r. nie więcej niż 75,0%,
2. w 2013 r. nie więcej niż 50,0%,
3. w 2020 r. nie więcej niż 35,0%.

(masy odpadów wytworzonych w 1995r.tj. 400,92 Mg)

Jednocześnie zakłada się zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do maksymalnie 85, 0 % wytworzonych odpadów do końca 2014 r.

Dla ww wskaźników ilość odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie może wynosić;

- ad. 1.** 300,68 Mg,
ad.2. 200,46 Mg,
ad.3. 140,32 Mg.

6. HARMONOGRAM I SPOSÓB FINANSOWANIA REALIZACJI ZADAŃ.

W pierwszej tabeli podano ramowy harmonogram realizacji zadań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi do roku 2020, natomiast w tabelach kolejnych, podano koszt realizacji poszczególnych grup zadań, w rozbiciu na:

- „Szacunkowy koszt zadań z zakresu gospodarki odpadami w gminie Wielopole Skrzyńskie w latach 2009 – 2020 - Zadania ogólne z zakresu gospodarki odpadami”.
- „Zadania w zakresie rozbudowy i modernizacji Zakładu Zagospodarowania Odpadów ZZO „Kozodrza – Paszczyzna - Mielec” oraz systemu zbiórki odpadów”.

Tabela 19. Harmonogram realizacji zadań w zakresie gospodarki odpadami.

L. p.	Rok	Zakres	Wykonawca
Zadania ogólne w zakresie gospodarki odpadami:			
1.	Działania ciągłe	Wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów	WIOŚ, Starosta
2.	Działania ciągłe	Wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na odzyskiwanie energii zawartej w odpadach w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania	Wójt Gminy
3.	Działania ciągłe	Wydawanie decyzji w sprawie usuwania odpadów z miejsc na ten cel nieprzeznaczonych	Wójt Gminy
4.	2009,2013, 2017	Aktualizacja „Gminnego planu gospodarki odpadami”	Wójt Gminy
5.	2009, 2011, 2013,2015, 2017,2019	Sporządzanie „Sprawozdań z realizacji „Gminnego planu gospodarki odpadami””	Wójt Gminy
Zadania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi:			
1.	Działania ciągłe	Prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych promujących właściwe postępowanie z odpadami komunalnymi	Wójt Gminy
2.	Działania ciągłe	Kontrolowanie wypełniania warunków i ustaleń zawartych w wydanych zezwoleniach podmiotom prowadzącym działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów	Wójt Gminy, Starosta
3.	Działania ciągłe	Prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych (w tym odpadów niebezpiecznych)	Wójt Gminy ZZO, przedsiębiorcy
4.	Działania ciągłe	Zapewnienie przepływu strumieni odpadów zgodnie z uchwalonym planem gospodarki odpadami	Wójt Gminy
5.	Działania ciągłe	Kontrolowanie stanu zawieranych umów przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych	Wójt Gminy
7.	Działania ciągłe	Wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na odzyskiwanie energii zawartej w odpadach w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania	Wójt Gminy
8.	Działania ciągłe	Współpraca samorządu terytorialnego z organizacjami odzysku i przemysłem w celu stymulowania rozwoju rynku surowców wtórnych i produktów zawierających surowce wtórne	Wójt Gminy
9.	Działania ciągłe	Monitorowanie wskaźników wytwarzania odpadów	Wójt Gminy

L. p.	Rok	Zakres	Wykonawca
10.	Działania ciągłe	Bieżąca likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów (tzw. dzikie wysypiska)	Wójt Gminy
11.	2009 – 2015	Tworzenie regionalnego systemów gospodarki odpadami komunalnymi – ZZO „Kozodrza – Paszczyna – Mielec” (w tym instalacja do unieszkodliwiania osadów ściekowych)	Wójt Gminy, związki międzygminne, przedsiębiorcy
12.	2009	Monitorowanie by zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych objętych było 100% mieszkańców.	Wójt Gminy, związki międzygminne, przedsiębiorcy
13.	2010-2020	Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie w stosunku do ilości tych odpadów wytwarzanych w gminie w roku 1995, zgodnie z zapisami krajowego planu gospodarki odpadami dopuszcza się do składowania następujące ilości odpadów ulegających biodegradacji: <ul style="list-style-type: none"> - w 2010 r. nie więcej niż 75%, - w 2013 r. nie więcej niż 50%, - w 2020 r. nie więcej niż 35%. 	Wójt Gminy, związki międzygminne, przedsiębiorcy
14.	2014	Zmniejszenie masy składowanych odpadów do max. 85% ilości odpadów wytwarzanych w roku 2014.	Wójt Gminy,
15.	2009 – 2032	Realizacja zadań w zakresie gospodarowania azbestem, określonych w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, "Powiatowym Planie usuwania wyrobów zawierających azbest" i „Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy Wielopole Skrzyńskie”(Załącznik nr 1)	Starosta, Wójt Gminy, związki międzygminne, przedsiębiorcy, właściciele nieruchomości

Tabela 20. Szacunkowy koszt zadań z zakresu gospodarki odpadami w gminie Wielopole Skrzyńskie w latach 2009 – 2020
Zadania ogólne z zakresu gospodarki odpadami.

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Okres realizacji	Koszty (tys. zł)			Źródła finansowania
				ogółem	2009 – 2012	2013 – 2020	
1.	Wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów	WIOŚ , Starosta	Działania ciągłe	W ramach działalności własnej			
2.	Wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na odzyskiwanie energii zawartej w odpadach w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania	Wójt Gminy	Działania ciągłe	W ramach działalności własnej			
3.	Wydawanie decyzji w sprawie usuwania odpadów z miejsc na ten cel nieprzeznaczonych	Wójt Gminy	Działania ciągłe	W ramach działalności własnej			
4.	Aktualizacja „Gminnego planu gospodarki odpadami”	Wójt Gminy	2009 -- 2020	40,0	20,0	20,0	Środki własne, fundusze ochrony środowiska
5.	Sporządzanie sprawozdań z realizacji „Gminnego planu gospodarki odpadami”	Wójt Gminy	2009 - 2020	20,0	10,0	10,0	Środki własne, fundusze ochrony środowiska
6.	Opracowanie „Koncepcji programowo - przestrzennej dla ZZO „ Kozodrza – Paszczyzna - Mielec”	Wójt Gminy, związki międzygminne	2009	5,0	5,0	---	Środki własne, fundusze ochrony środowiska
Razem				65,0	35,0	30,0	

Tabela 21. Zadania w zakresie rozbudowy i modernizacji Zakładu Zagospodarowania Odpadów ZZO „Kozodrza – Paszczyna – Mielec ” oraz systemu zbiórki odpadów (opracowano w oparciu o WPGO).

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Okres realizacji	Koszty (tys. zł)			Źródła finansowania
				ogółem	2009 – 2012	2013 – 2020	
1.	Budowa ZZO (wyposażenie: sortownia, instalacje do zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji, instalacja produkcji paliwa z odpadów, stanowisko do demontażu odpadów wielkogabarytowych, instalacja rozdrabniania gruzu budowlanego, pomieszczenia magazynowe itp.)	Gminy, spółki gmin, związek gmin, przedsiębiorcy	2009 - 2020	77 520,0	54 700,0	22 820,0	Środki własne, fundusze UE, fundusze ochrony środowiska
2.	Budowa stacji przeładunkowych zintegrowanych z ZZO (3), z możliwym doposażeniem w sortownię odpadów z selektywnego zbierania, kompostownię odpadów z pielęgnacji terenów zielonych, punkt zbierania odpadów niebezpiecznych(GPZON) i MPZON	Gminy, spółki gmin, związek gmin, przedsiębiorcy	2009 - 2020	3 900,0	3 900,0		Środki własne, fundusze UE, fundusze ochrony środowiska
3.	Rozbudowa składowisk dla ZZO (uwzględniono rozbudowę wynikającą z przyjmowania odpadów z ZZO Rzeszów)						
	Wariant I (składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne)	Gminy, spółki gmin, związek gmin, przedsiębiorcy	2012 -2020	9 355,0	3 135,0	6 220,0	Środki własne, fundusze UE, fundusze ochrony środowiska
	Wariant II (składowisko odpadów niebezpiecznych):			11 455,0	5 225,0	6 230,0	
4.	Zamykanie i rekultywacja składowisk	Gminy, spółki gmin, związek gmin, przedsiębiorcy	2009 – 2020	21 800,0	2 700,0	19 100,0	Środki własne, fundusze UE, fundusze ochrony środowiska
5.	Monitoring składowisk	Gminy, przedsiębiorcy, zarządzający składowiskiem	2009 – 2020	750,0	300,0	450,0	Środki własne, fundusze UE, fundusze ochrony środowiska
6.	Działalność informacyjno – edukacyjna	Gminy, spółki gmin, związek gmin, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, Marszałek	2009 – 2020	2 370,0	790,0	1 580,0	Środki własne, fundusze UE, fundusze ochrony środowiska
Razem Wariant I				115 695,0	65 525,0	50 170,0	

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Okres realizacji	Koszty (tys. zł)			Źródła finansowania
				ogółem	2009 – 2012	2013 – 2020	
Razem Wariant II				117 795,0	67 615,0	50 180,0	
Koszty obciążające Gminę Wielopole Skrzyńskie ---ca 2, 20% ogólnej sumy (8 530 mk / 390 938 mk = 0,022)				2 545,30	1 441,6	1 103,7	Wariant I
				2 591,50	1 487,5	1 104,0	Wariant II

Tabela 22. Sumaryczny szacunkowy koszt zadań z zakresu gospodarki odpadami dla Gminy Wielopole Skrzyńskie w latach 2009 – 2020.

L.p.	Nazwa zadania	Koszty (tys. zł)		
		ogółem	2009 – 2012	2013 – 2020
1	Zadania ogólne z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi.	65,0	35,0	30,0
2	Zadania w zakresie rozbudowy i modernizacji Zakładu Zagospodarowania Odpadów ZZO „Kozodrza – Paszczyzna Mielec” oraz systemu zbiórki odpadów. (dla wariantu II)	2 591,50	1 487,5	1 104,0
	Ogółem	2 656,5	1 522,5	1 134,0

7. SPOSÓB MONITORINGU I OCENY WDRAŻANIA PLANU.

Wskaźniki monitorowania planu gospodarki odpadami.

Ocena realizacji planu gospodarki odpadami przeprowadzona będzie na podstawie danych z następujących źródeł informacji:

1. Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, w tym baza WSO
2. Urząd Statystyczny w Rzeszowie (US).
3. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ).
4. Ankietyzacja gmin.

Tabela 23. Wskaźniki monitorowania realizacji planu gospodarki odpadami.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka
1	2	3
1.	Odsetek mieszkańców gminy objętych zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych	%
2.	Masa zebranych odpadów komunalnych – ogółem	tys. Mg
3.	Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie	tys. Mg
4.	Masa odpadów komunalnych zebranych, jako zmieszane odpady komunalne	tys. Mg
5.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych, jako zmieszane poddanych przetwarzaniu metodami mechaniczno-biologicznymi	%
6.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych, jako zmieszane poddanych przetwarzaniu metodami termicznymi w spalarniach odpadów	%
7.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych, jako zmieszane poddanych przetwarzaniu metodami termicznymi w współspalarniach odpadów	%
8.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych, jako zmieszane odpady komunalne, składowanych bez przetwarzania	%
9.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych selektywnie poddanych recyklingowi (bez recyklingu organicznego)	%
10.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych selektywnie poddanych recyklingowi organicznego	%
11.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych selektywnie, poddanych termicznemu przekształcaniu w spalarniach odpadów (z odzyskiem energii)	%
12.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych selektywnie, poddanych unieszkodliwieniu (poza składowaniem)	%
13.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych selektywnie, poddanych składowaniu	%
14.	Masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji składowanych na składowiskach odpadów	tys. Mg
15.	Odsetek masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji składowanych na składowiskach odpadów w stosunku do wytworzonych w 1995 r.	%
16.	Masa zebranego zużytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych	kg/mieszkańca, rok
17.	Liczba instalacji do zagospodarowania odpadów	szt.
18.	Liczba instalacji do biologiczno- mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych	szt.
19.	Moce przerobowe instalacji do zagospodarowania odpadów	tys. Mg
20.	Moce przerobowe instalacji do biologiczno – mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.	tys. Mg
21.	Masa selektywnie zebranych komunalnych odpadów niebezpiecznych	tys. Mg

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka
1	2	3
22.	Odsetek masy selektywnie zebranych komunalnych odpadów niebezpiecznych poddanych recyklingowi.	%
23.	Odsetek masy selektywnie zebranych komunalnych odpadów niebezpiecznych poddanych termicznemu przekształceniu	%
24.	Odsetek masy selektywnie zebranych komunalnych odpadów niebezpiecznych składowanych bez przetworzenia	%
25.	Poziom odzysku olejów odpadowych	%
26.	Poziom recyklingu (regeneracji) olejów odpadowych	%
27.	Masa selektywnie zebranych przenośnych baterii i akumulatorów	Mg
28.	Masa pozostałych zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest – do usunięcia i unieszkodliwienia	tys. Mg
29.	Masa zebranego zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego z gospodarstw domowych	tys. Mg
30.	Masa zebranego zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego z gospodarstw domowych w przeliczeniu na statystycznego mieszkańca	kg/mieszkańca
31.	Liczba stacji demontażu pojazdów	szt.
32.	Liczba punktów zbierania pojazdów	szt.
33.	Masa wytworzonych komunalnych osadów ściekowych	tys. Mg
34.	Odsetek masy wytworzonych komunalnych osadów ściekowych poddanych przetwarzaniu metodami biologicznymi	%
35.	Odsetek wytworzonych komunalnych osadów ściekowych poddanych przetwarzaniu metodami termicznymi	%
36.	Odsetek wytworzonych komunalnych osadów ściekowych bezpośrednio wykorzystywanych w rolnictwie	%
37.	Odsetek wytworzonych komunalnych osadów ściekowych bezpośrednio wykorzystywanych w innych zastosowaniach	%
38.	Odsetek wytworzonych komunalnych osadów ściekowych unieszkodliwianych przez składowanie bez przetworzenia na składowiskach odpadów	%

8. WNIOSKI Z ANALIZY ODDZIAŁYWANIA PPROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO ORAZ SPOSÓB ICH UWZGLĘDNIENIA W PLANIE.

Zawartość projektu aktualizacji „Planu gospodarki odpadami dla gminy Wielopole Skrzyńskie” pod względem zawartości odpowiada aktualnie obowiązującym wymaganiom stawianym planom gospodarki odpadami, w tym przede wszystkim w:

- Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *o odpadach* (tekst jednolity Dz. U. z 2007 Nr 39, poz. 251)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. *w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami* (Dz. U. Nr 66, poz. 620 z późn. zm.).

Głównymi częściami projektu „Planu...” są:

- charakterystyka ogólna Gminy Wielopole Skrzyńskie,
- przedstawienie oraz ocena aktualnego stanu gospodarki odpadami z sektora komunalnego,

- prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami, wynikające w szczególności ze zmian demograficznych i gospodarczych,
- działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami, w tym w szczególności dotyczące zapobiegania wytwarzaniu, redukcji ilości odpadów wytwarzanych oraz ograniczania ich uciążliwości, selektywnego zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów, ograniczenia ilości odpadów biologicznie rozkładalnych usuwanych na składowiska,
- projektowany system gospodarki odpadami oparty o Zakład Zagospodarowania Odpadów „Kozodrza – Paszczyzna – Mielec”,
- harmonogram realizacji zadań i osiągania założonych celów, koszty wdrażania i możliwości finansowania,
- organizacja i zasady monitorowania systemu.

Szacunkową ilość wytwarzanych odpadów komunalnych oraz ich skład morfologiczny określono na podstawie:

- wskaźników nagromadzenia odpadów komunalnych przyjętych w „Krajowym planie gospodarki odpadami - 2010” (M.P. z dnia 29 grudnia 2006 r.),
- opracowania pt. „Gospodarka odpadami niebezpiecznymi do planu gospodarki odpadami w województwie podkarpackim”. Centrum Gospodarki Odpadami w Katowicach – Oddział Zamiejscowy IMBiGS w Warszawie i „THERMEX” Centrum Projektowo – Produkcyjne Instalacji Proekologicznych Sp. z o. o. w Krakowie – styczeń 2003 r.),
- danych z Gminy zebranych drogą ankietyzacji,
- danych literaturowych.

Zorganizowanym zbieraniem odpadów w Gminie Wielopole Skrzyńskie objętych było w roku 2007 ca 100,0% gospodarstw domowych. Na terenach wiejskich część odpadów jest wykorzystywana w żywieniu zwierząt lub kompostowana. Odpady mające właściwości energetyczne (drewno, papier, tworzywa sztuczne) są spalane, co w przypadku tworzyw sztucznych należy uznać za zjawisko bardzo niebezpieczne dla środowiska (m.in. emisja chloru, dioksyn i furanów).

Podstawową metodą unieszkodliwiania odpadów komunalnych w Gminie Wielopole Skrzyńskie jest ich składowanie na składowiskach odpadów. W roku 2007 unieszkodliwiono w ten sposób ca 60,0 Mg tj 76,40% odpadów zebranych.

Wskazane w projekcie aktualizacji „Planu....” zadania i rozwiązania wpływać będą na zmniejszenie oddziaływania na środowisko gospodarki odpadami w wyniku:

1. maksymalizacji odzysku (w tym zwłaszcza recyklingu) frakcji odpadów użytkowych oraz recyklingu organicznego odpadów ulegających biodegradacji (odpadów kuchennych i ogrodowych) poprzez kompostowanie indywidualne oraz w kompostowniach i instalacjach fermentacji odpadów,
2. znacznego ograniczenia masy odpadów składowanych,
3. wyeliminowania składowania odpadów nie przetworzonych oraz składowania wyłącznie frakcji odpadów wcześniej sortowanych o zmniejszonej zawartości składników biologicznie rozkładalnych (a przez to zmniejszonej emisji gazów cieplarnianych i uciążliwości dla środowiska),
4. modernizacji składowisk (związanych z ZZO) zgodnie ze standardami prawa krajowego, co pozwoli na wyeliminowanie zagrożeń zanieczyszczenia środowiska oraz ograniczy uciążliwość składowisk dla otoczenia.

Zadania związane z likwidacją „dzikich wysypisk”, wiąże się wyłącznie z pozytywnym oddziaływaniem na środowisko.

Analizowany dokument nie zawiera rozwiązań, które mogłyby prowadzić do transgranicznych oddziaływań emisji zanieczyszczeń z projektowanych instalacji gospodarki odpadami.

Zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji „Planu....” następować będzie poprzez:

- promowanie działań mających na celu minimalizację odpadów wytwarzanych i usuwanych z gospodarstw domowych (szczególną wagę przykładu się m.in. do indywidualnego zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji przez mieszkańców),
- rozwój selektywnego zbierania i odzysku wybranych frakcji odpadów (opakowaniowych, nieopakowaniowych, odpadów wielkogabarytowych, odpadów ulegających biodegradacji),
- minimalizację emisji zanieczyszczeń do środowiska podczas przekształcania odpadów (stosowanie technologii spełniających kryteria BAT),
- wykorzystanie przetworzonych odpadów ulegających biodegradacji w formie kompostu oraz osadów ściekowych do nawożenia oraz poprawy struktury gruntów, do rekultywacji składowisk, frakcji organicznych do produkcji biogazu, frakcji palnych do produkcji energii, żużla i niektórych frakcji odpadów budowlanych (do celów budowlanych),
- selektywne zbieranie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych i od drobnych wytwórców (zakłady rzemieślnicze i usługowe) i ich unieszkodliwianie w specjalnych instalacjach,

9. STRESZCZENIE.

INFORMACJE OGÓLNE.

Aktualizacja „Planu gospodarki odpadami dla gminy Wielopole Skrzyńskie” jest konsekwencją realizacji ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. „o odpadach” (tekst jednolity Dz. U. z 2007 Nr 39, poz. 251), która wprowadziła obowiązek przygotowywania planów gospodarki odpadami, podlegających aktualizacji nie rzadziej, niż co 4 lata. „Plan gospodarki odpadami Gminy Wielopole Skrzyńskie” został przyjęty uchwałą Rady Gminy w Wielopolu Skrzyńskim Nr XVII/81/04 z dnia 27 sierpnia 2004 r.

Niniejszy dokument jest zgodny z obowiązującymi aktami prawnymi z zakresu gospodarki odpadami oraz z „Krajowym planem gospodarki odpadami 2010”, uchwalonym przez Radę Ministrów Uchwałą Nr 233 z dnia 29 grudnia 2006 r. (M.P. Nr 90, poz. 946) i „Planem gospodarki odpadami dla województwa podkarpackiego” uchwalonym przez Sejmik Województwa podkarpackiego w dniu 26 maja 2008r.

Przedstawione w „Planie.....” cele i zadania dotyczą okresu 2009 - 2012 oraz perspektywnie okresu 2013 – 2020, rokiem bazowym jest rok 2007.

STAN AKTUALNY.

Szacuje się, że w Gminie Wielopole Skrzyńskie w roku 2007 wytworzono ca 1590,70Mg odpadów komunalnych. Największy udział w masie wytwarzanych odpadów komunalnych mają odpady komunalne niesegregowane, które stanowią ca 92,0% ich masy. W masie odpadów komunalnych zmieszanych największy udział mają odpady kuchenne ulegające biodegradacji (17,0%) a najmniej jest natomiast odpadów niebezpiecznych (1,0%).

Wg danych z Urzędu Gminy Wielopole Skrzyńskie na koniec roku 2007 ca 100, 0 % mieszkańców miała podpisane umowy na wywóz odpadów z P.H.P.U.”ZAGRODA” Sp. z o.o. Strzyżów (ul. 1-go Maja 38 B; 38-100 Strzyżów)

Część masy wytworzonych odpadów ulegających biodegradacji mieszkańcy wykorzystują we własnym zakresie np. kompostując je na terenie posesji (odpady z pielęgnacji ogrodów przydomowych, odpady kuchenne), spalając w piecach lub do karmienia zwierząt domowych.

Odpady zbierane są głównie w postaci zmieszanej, selektywnie zebrano w latach 2005 do 2007 następujące ilości odpadów:

➤ rok 2005	14,50 Mg	ca 0,93 % odpadów wytworzonych,
➤ rok 2006	20,40 Mg	ca 1,32% odpadów wytworzonych,

- rok 2007 18,50 Mg ca 1,18 % odpadów wytworzonych.

Podstawowym sposobem postępowania z zebranymi odpadami było ich unieszkodliwianie na składowiskach odpadów i latach 2005 – 2007 były to następujące ilości:

➤ rok 2005	121,0 Mg	89,30% odpadów zebranych,
➤ rok 2006	49,0 Mg	70,60% odpadów zebranych,
➤ rok 2007	60,0 Mg	76,40% odpadów zebranych.

NAJWAŻNIEJSZE PROBLEMY W GOSPODARCE ODPADAMI KOMUNALNYMI.

1. niewłaściwe postępowanie z częścią wytworzonych odpadów (np. spalanie w piecach tworzyw sztucznych) i porzucanie odpadów na tzw. „dzikich wysypiskach” itd.
2. brak jest w bezpośredniej bliskości gminy wystarczającej ilości instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych (poza składowaniem), co w konsekwencji prowadzi do tego, że główna masa zebranych odpadów komunalnych jest składowana,
3. zbyt niski postęp w selektywnym zbieraniu odpadów komunalnych,
4. brak nawyku mieszkańców do wykorzystywania opakowań wielokrotnego użytku.

PROGNOZA ZMIAN.

W latach 2009 – 2020 prognozuje się wzrost ilości wytwarzanych odpadów komunalnych, ulegających biodegradacji, odpadów niebezpiecznych oraz osadów ściekowych.

ZAŁOŻONE CELE.

Cele główne:

- minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów komunalnych,
- zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska,
- minimalizacja ilości odpadów unieszkodliwianych przez składowanie.
- gospodarowanie odpadami w Gminie Wielopole Skrzyńskie w oparciu o ZZO „Kozodrże – Paszczyzna - Mielec”,
- zwiększenie ilości odpadów zbieranych selektywnie tym odpadów niebezpiecznych,
- bezpieczne dla środowiska składowanie odpadów,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Cele szczegółowe:

- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie. W stosunku do ilości tych odpadów wytwarzanych w roku 1995, zgodnie z zapisami „Krajowego planu gospodarki odpadami ” dopuszcza się do składowania następujące ilości odpadów ulegających biodegradacji:
 - w 2010 r. nie więcej niż 75%,
 - w 2013 r. nie więcej niż 50%,
 - w 2020 r. nie więcej niż 35%.
- osiągnięcie od 1 stycznia 2009 r. poziomu selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych w wysokości 4,0 kg/mieszkańca/rok,
- zmniejszenie masy składowanych odpadów do max. 85% ilości odpadów wytwarzanych w roku 2014.

KIERUNKI DZIAŁAŃ.

Dla realizacji postawionych celów podejmowane będą m.in. następujące kierunki działań:

- intensyfikacja działań edukacyjno - informacyjnych promujących właściwe postępowanie z odpadami,

- zapewnienie przepływu strumieni odpadów zgodnie z uchwalonym „Planem gospodarki odpadami”,
- kontrolowanie stanu zawieranych umów przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych,
- kontrolowanie zgodności ustaleń zawartych w wydanych zezwoleniach podmiotom prowadzącym działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości,
- prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, w tym niebezpiecznych.
- ograniczenie składowania odpadów ulegających biodegradacji poprzez promowanie kompostowania przydomowego oraz budowę linii technologicznych do przetwarzania tych odpadów,
- gospodarka odpadami w gminie opierać się powinna o Zakład Zagospodarowania Odpadów „Kozodrza – Paszczyna - Mielec” (ze szczególnym naciskiem na osady ściekowe).
- stosowanie technologii spełniających kryteria BAT.

PROPONOWANY SYSTEM GOSPODAROWANIA ODPADAMI.

Gospodarka odpadami komunalnymi w Gminie Wielopole Skrzyńskie opierać się powinna na Zakładzie Zagospodarowania Odpadów „Kozodrza – Paszczyna - Mielec”. Do podstawowych elementów Zakładu należeć będą:

- sortownie odpadów,
- instalacje przetwarzania odpadów ulegających biodegradacji (kompostownie, instalacje fermentacji, instalacje mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów),
- stacje demontażu obiektów wielkogabarytowych,
- stacjonarne i mobilne punkty zbierania odpadów niebezpiecznych (GPZN),
- funkcjonujące placówki handlowe, apteki, zakłady serwisowe oraz punkty zbierania poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych (np. przeterminowane leki, ostryki, oleje odpadowe, baterie, akumulatory).

Odpady zbierane w formie zmieszanej lub pozostałość po ich sortowaniu powinny być poddane procesom, w których frakcja biodegradowalna zostanie przetworzona na kompost i/lub biogaz albo unieszkodliwiona metodami innymi niż składowanie (spalanie, procesy mechaniczno - biologiczne).

Składowiska będą rozbudowywane lub budowane nowe tylko i wyłącznie, jako elementy Zakładu Zagospodarowania Odpadów „Kozodrza - Paszczyna - Mielec”.

SZACUNKOWE KOSZTY REALIZACJI ZADAŃ.

Szacuje się, że łączne koszty realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami obciążające Gminę Wielopole Skrzyńskie wyniosą w latach 2009 – 2020 **ca 2 656,50 tys. złotych**

Tabela 24. Sumaryczny szacunkowy koszt zadań z zakresu gospodarki odpadami dla Gminy Wielopole Skrzyńskie w latach 2009 – 2020.

L.p.	Nazwa zadania	Koszty (tys. zł)		
		ogółem	2009 – 2012	2013 – 2020
1	2	3	4	5
1	Zadania ogólne z zakresu gospodarki odpadami.	65,0	35,0	30,0
2	Zadania w zakresie rozbudowy i modernizacji Zakładu Zagospodarowania Odpadów ZZO „Kozodrza – Paszczyna ” oraz systemu zbiórki odpadów.	2 591,50	1 487,50	1 104,0
	Ogółem	2 656,50	1 522,50	1 134,00

SPOSÓB MONITORINGU OCENY WDRAŻANIA „PLANU..”

Ocena realizacji planu gospodarki odpadami przeprowadzona będzie poprzez system sprawozdawczości oparty na zestawie wskaźników środowiskowych, których źródłem będą:

1. Wojewódzki System Odpadowy - prowadzona przez Urząd Marszałkowski Woj. Podkarpackiego (informacje podstawowe).
2. Urząd Statystyczny w Rzeszowie.
3. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.
4. Urząd Marszałkowski Województwa podkarpackiego.
5. Ankietyzacja gminy.

W ramach planu gospodarki odpadami opracowano zestaw wskaźników dla monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi.

10. SPIS TABEL.

Numer tabeli	Treść	Strona opracowania na której jest zamieszczona
1	2	3
Tabela 1.	Liczba ludności wg danych Urzędu Statystycznego w Rzeszowie i Urzędu Gminy.	str. 5
Tabela 2.	Liczba mieszkańców w poszczególnych jednostkach administracyjnych stan na 31.12.2007r (dane Urzędu Gminy Wielopole Skrzyńskie).	str. 5
Tabela 3.	Prognoza ludności w powiecie ropczycko – sędziszowskim wg Urzędu Statystycznego w Rzeszowie	str. 5
Tabela 4.	Zakres robót zabezpieczeń p. powodziowych – wały.	str. 8
Tabela 5.	Zakres robót zabezpieczeń p. powodziowych – zbiorniki.	str. 9
Tabela 6.	Ilość odpadów komunalnych zebranych w latach 2005 – 2007 (Mg).	str.11
Tabela 7.	Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w gminie Wielopole Skrzyńskie w latach 2005 – 2007 (Mg).	str 12
Tabela 8.	Szacunkowy skład morfologiczny niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie w 2007r.	str.13
Tabela 9.	Ilość odpadów ulegających biodegradacji wytworzonych w roku 2007 (Mg)	str. 13
Tabela 10.	Szacunkowa masa poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych w roku 2007.	str. 14
Tabela 11.	Ilość odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi w 2007r.(Mg).	str. 15
Tabela 12.	Podmioty posiadające zezwolenie na wywóz odpadów z terenu gminy.	str. 16
Tabela13.	Prognoza ludności dla gminy Wielopole Skrzyńskie.	str. 17
Tabela 14	Prognozowana masa wytwarzanych odpadów komunalnych (Mg)	str. 18
Tabela 15.	Prognozowana masa wytwarzanych odpadów ulegających biodegradacji (Mg).	str.18.
Tabela 16.	Prognoza ilości wytworzonych odpadów niebezpiecznych w odpadach komunalnych.	str. 18
Tabela 17.	Wyszczególnienie odpadów niebezpiecznych z grupy 20, które mogą być unieszkodliwiane termicznie na terenie woj. podkarpackiego	str. 21.
Tabela 18.	Obszar objęty obsługą przez Zakład Zagospodarowania Odpadów „Kozodrza – Paszczyna - Mielec”.	str. 24
Tabela 19.	Harmonogram realizacji zadań w zakresie gospodarki odpadami.	str. 25
Tabela 20.	Szacunkowy koszt zadań z zakresu gospodarki odpadami w gminie Wielopole Skrzyńskie w latach 2009 – 2020. Zadania ogólne z zakresu gospodarki odpadami.	str. 27
Tabela 21.	Zadania w zakresie rozbudowy i modernizacji Zakładu Zagospodarowania Odpadów ZZO „Kozodrza – Paszczyna – Mielec ” oraz systemu zbiórki odpadów.	str. 28
Tabela 22	Sumaryczny szacunkowy koszt zadań z zakresu gospodarki odpadami dla Gminy Wielopole Skrzyńskie w latach 2009 – 2020.	str. 29
Tabela 23.	Wskaźniki monitorowania realizacji planu gospodarki odpadami.	str. 30
Tabela 24	Sumaryczny szacunkowy koszt zadań z zakresu gospodarki odpadami dla Gminy Wielopole Skrzyńskie w latach 2009 – 2020.	str. 35

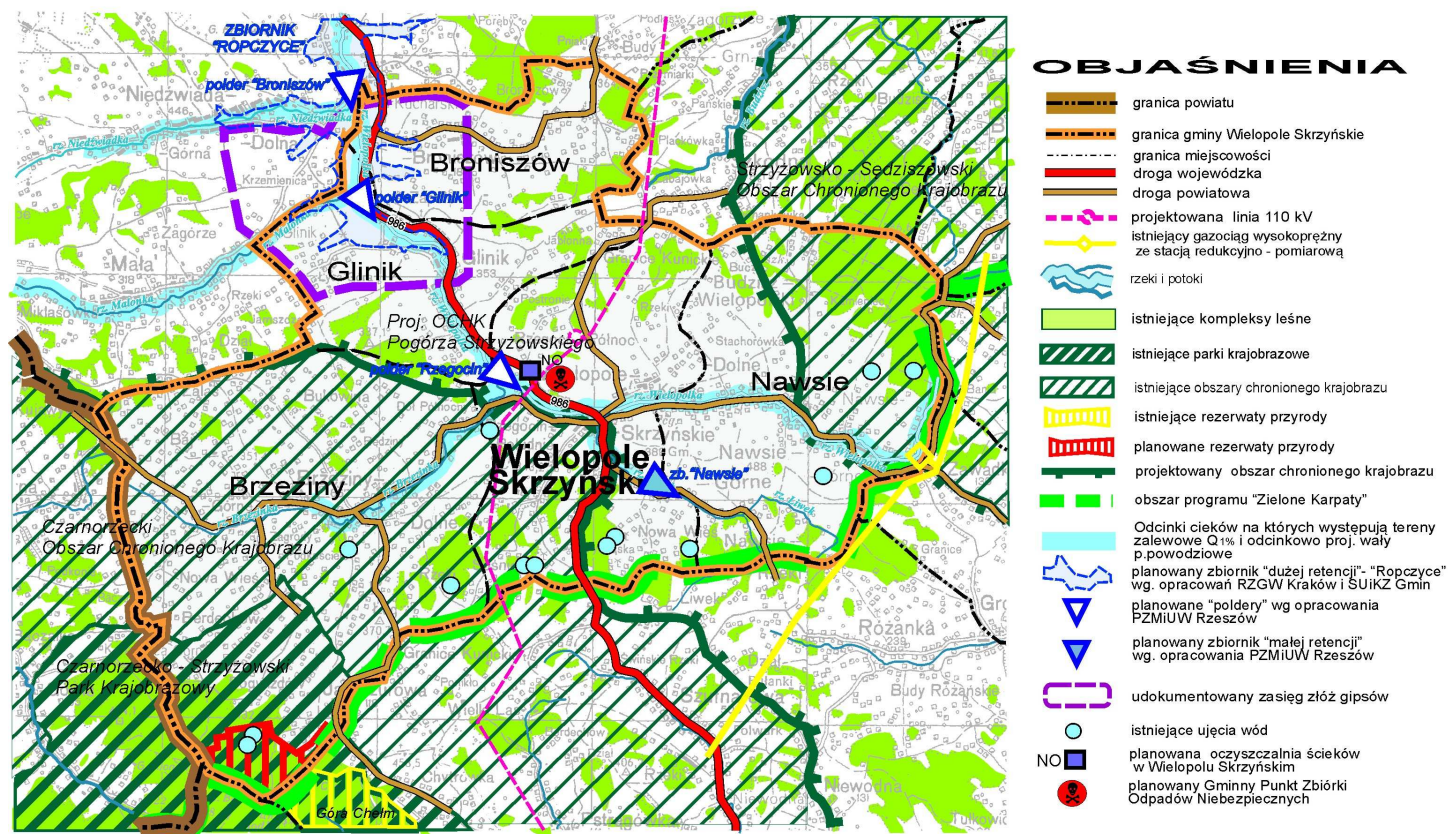
11. CZĘŚĆ GRAFICZNA.

GMINA WIELOPOLE SKRZYŃSKIE

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI

STAN ISTNIEJĄCY I PLANOWANE ZAMIERZENIA

Rys. nr 1

12. ZAŁĄCZNIK NR 1.

WÓJT GMINY W WIELOPOLU SKRZYŃSKIM

PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST dla GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE

Wielopole Skrzyńskie - sierpień - 2009 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	41
2. METODYKA OPRACOWANIA PROGRAMU	43
3. CEL PROGRAMU.....	43
4. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO.....	44
5. PROGNOZOWANE ZMIANY W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI.....	45
6. ISTNIEJĄCE ORAZ PLANOWANE MIEJSCA LOKALIZACJI INSTALACJI.....	46
7.SYSTEM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST.....	47
8. PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST.....	48
9. SZACUNKOWE KOSZTY INWESTYCYJNE I EKSPLOATACYJNE SYSTEMU.....	49
10. ASPEKTY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU.....	50
11. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA USUWANIA AZBESTU.....	51
12. WYKAZ OBOWIĄZUJĄCYCH AKTÓW PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH AZBESTU.....	52
13. WYKAZ ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH SKŁADOWISK POSIADAJĄCYCH KWATERY NA AZBEST.....	54

1. WPROWADZENIE.

Szczególnym rodzajem odpadów niebezpiecznych są odpady pochodzące z wyrobów zawierających azbest, który stosowany był do produkcji szerokiej gamy wyrobów przemysłowych, w szczególności wyrobów budowlanych oraz różnego rodzaju rur wykorzystywanych w budownictwie, instalacjach wodociągowych i kanalizacyjnych, przewodach kominowych itp. W mniejszej skali znalazł zastosowanie w przemyśle chemicznym, włókienniczym (koce gaśnicze, ubrania ochronne), i innych gałęziach m.in. do produkcji szczeliw plecionych, tektur uszczelkowych, w sprzęcie AGD, płytek podłogowych PCW oraz materiałów i wykładzin ściernych.

O tak szerokim zastosowaniu tych wyrobów decydowały właściwości azbestu tj. odporność na: wysokie temperatury, działanie mrozu, działanie kwasów, substancji żrących, elastyczność, itp.

Wg katalogu odpadów (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 roku (Dz. U. Nr 112, poz.1206) wyszczególniono rodzaje odpadów zawierających azbest na liście odpadów niebezpiecznych w wymienionych niżej grupach i podgrupach z przypisanym kodem klasyfikacyjnym:

- 06 07 01* odpady azbestowe z elektrolizy
- 06 13 04* odpady z przetwarzania azbestu
- 10 13 09* odpady zawierające azbest z produkcji elementów azbestowo-cementowych
- 10 11 81* odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła)
- 15 01 11* opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi
- 16 01 11* okładziny hamulcowe zawierające azbest
- 16 02 12* zużyte urządzenia zawierające azbest
- 17 06 01* materiały izolacyjne zawierające azbest
- 17 06 05* konstrukcyjne zawierające azbest (odpady azbestowo-cementowe)

Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej 14 maja 2002 roku przyjęła „*Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski*”. Program ten obejmował 30-letni okres, tj. lata 2003 – 2032, a celem „Programu” było:

- sukcesywne eliminowanie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest i oczyszczenie z nich terytorium Polski,
- eliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych kontaktem z azbestem,
- sukcesywna likwidacja negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie do spełnienia wymogów ochrony środowiska.

Przyjęto założenie, że w ciągu trzydziestoletniego okresu jego realizacji, tj. od 2003 r. do 2032 r. nastąpi:

- wdrożenie stosowanych w Unii Europejskiej przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- oczyszczenie terytorium Polski z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
- unieszkodliwianie odpadów azbestowych znajdujących się na drogach i placach należących do podmiotów gospodarczych i innych jednostek, w tym jednostek samorządu terytorialnego,
- złożenie odpadów azbestowych na 84 składowiskach o powierzchni od 1 do 5 ha, zlokalizowanych na terenie całego kraju,
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Polski spowodowanych azbestem,

➤ likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko.

W „Programie ...” zaplanowano między innymi realizację następujących zadań:

- 1) prowadzenie działalności informacyjno-popularyzacyjnej nt. szkodliwości azbestu i bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów ich usuwania,
- 2) prowadzenie działalności szkoleniowej dla pracowników administracji państwowej w zakresie przepisów i procedur obowiązujących w kontakcie z azbestem,
- 3) utworzenie bazy danych o lokalizacji, ilości i stanie istniejących wyrobów zawierających azbest, przewidywanych do usunięcia jako odpady niebezpieczne, w skali gmin, powiatów, województw i kraju oraz utworzenie bazy danych niezbędnych do skutecznego monitorowania realizacji zadań przewidzianych „Programem...”, a także przeszkolenie pracowników administracji państwowej w zakresie posługiwania się w/w bazami,
- 4) opracowanie wojewódzkich, powiatowych i gminnych planów ochrony przed szkodliwością azbestu oraz programów usuwania wyrobów zawierających azbest,
- 5) wspieranie inicjatyw samorządu terytorialnego dotyczących oczyszczania miejsc publicznych z azbestu w celu:
 - doprowadzenia do oczyszczenia terenów i obiektów publicznych w gminach szczególnie zanieczyszczonych azbestem, po potwierdzeniu zagrożeń wynikami badań środowiska oraz oceną środowiskowego ryzyka,
 - konsekwentnego usuwania niebezpiecznych wyrobów oraz skutków ich szkodliwości dla mieszkańców i środowiska,
 - prowadzenia badań powietrza, gleby i wody zanieczyszczonych miejsc publicznych,
- 6) budowę składowisk odpadów zawierających azbest,
- 7) monitorowanie realizacji „Programu...”,
- 8) usunięcie wyrobów zawierających azbest.

W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą **„Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”**, zwanego dalej „Programem”.

Program obowiązuje od dnia 29 lipca 2009 r. i utrzymuje cele przyjętego przez Radę Ministrów 14 maja 2002 r. „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, określa jednak nowe zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 24 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej.

Aby zwiększyć tempo usuwania wyrobów zawierających azbest, szczególnie z terenów wiejskich, „Program...” wprowadza nowy instrument umożliwiający usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu własnej nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm, o ile osoby usuwające wyroby azbestowe zostaną odpowiednio przeszkolone i będą dysponować środkami technicznymi eliminującymi narażenie na kontakt z włóknami azbestu, a prace te będą wykonywać incydentalnie.

2. METODYKA OPRACOWANIA PROGRAMU.

Cele i działania zawarte w „Programie...” są kontynuacją polityki ekologicznej gminy realizowanej na podstawie „Planu gospodarki odpadami dla Gminy Wielopole Skrzyńskie” oraz określone zostały w oparciu o analizę takich dokumentów jak:

- 1) „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego”,
- 2) „Plan gospodarki odpadami dla województwa podkarpackiego”,
- 3) „Raporty z wykonania „Programu ochrony środowiska dla województwa podkarpackiego”” (2 raporty wykonane w 2005 r. i 2007 r.),
- 4) Sprawozdania z realizacji „Planu gospodarki odpadami dla województwa podkarpackiego”” (2 sprawozdania z 2005 r. i 2007 r.),
- 5) „Plan gospodarki odpadami dla gminy Wielopole Skrzyńskie” (2004) r.),
- 6) „Sprawozdanie z realizacji „Planu gospodarki odpadami dla gminy Wielopole Skrzyńskie”” (2007 r.),
- 7) „Program ochrony środowiska dla województwa podkarpackiego na lata 2008-2011, z uwzględnieniem lat 2012 – 2015”, przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 26 maja 2008 r. Nr XII/379/08,
- 8) „Stan środowiska w powiecie ropczycko - sędziszowskim”. (2004 r.),
- 9) „Powiatowy plan usuwania wyrobów zawierających azbest”.

3. CEL PROGRAMU.

Głównym celem „Strategii Rozwoju Kraju -- 2007-2015” jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski. „Program...” realizuje ten cel ze względu na swoje działania ukierunkowane na poprawę zdrowotności mieszkańców Polski oraz życie w czystym, zdrowym i sprzyjającym środowisku przyrodniczym poprzez oczyszczenie kraju z azbestu (substancji stanowiącej zagrożenie dla środowiska).

Realizacja zadań zawartych w przyjętym w dniu 14 maja 2002 roku przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, obejmuje m in. sukcesywne usuwanie wyrobów zawierających azbest oraz likwidację negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko. „Program...” realizuje założenia „Krajowego planu gospodarki odpadami 2010”, który zakłada sukcesywne osiąganie celów założonych w „Programie”.

W „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” utrzymane zostają następujące cele:

- 1) usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- 2) minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu,
- 3) likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Przy usuwaniu azbestu, szczególnym problemem jest to, że posiadacze są obowiązani do usuwania azbestu za własne pieniądze jednak wielu mieszkańców na to nie stać. Fakt ten skutkuje częstym nielegalnym pozbywaniem się azbestu przez mieszkańców. Rygorystyczne karanie za niewłaściwe postępowanie z azbestem jest mało skuteczne i nie prowadzi do rozwiązania problemu, dlatego w dalszej części opracowania przyjęto inny plan działań, w celu osiągnięcia celu, jakim jest rzeczywiste, bezpieczne usunięcie azbestu ze środowiska. Podstawowym warunkiem terminowego oczyszczenia terenu gminy z azbestu jest zapewnienie odpowiednich środków finansowych na prowadzenie prac związanych z bezpiecznym usuwaniem wyrobów azbestowych oraz stworzenie regulacji prawnych stymulujących efektywne współdziałanie właścicieli zanieczyszczonych obiektów budowlanych z władzami lokalnymi.

Celem „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy Wielopole Skrzyńskie” jest:

Wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy spowodowanych azbestem oraz likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko

Osiągnięcie tego celu będzie możliwe w perspektywie długoterminowej (okres ok. 24 lat) poprzez usunięcie z terenu gminy stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest.

W „Tabeli 1” przedstawiono szczegółowe cele do osiągnięcia w trzech podokresach. Perspektywa krótkoterminowa to lata 2009 -2012, średnioterminowa to lata 2013 - 2015 i długo-terminowa to lata 2016 - 2032.

Tabela 1. Cele w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwiania odpadów azbestowych.

Lp	Okres	Cele
1.	Lata 2009 - 2012	Weryfikacja skali problemu obecności wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie
		Zwiększenie świadomości mieszkańców zakresie bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest
		Bezpieczne usunięcie ca 28,0 % aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwienie odpadów azbestowych
2.	Lata 2013 - 2015	Bezpieczne usunięcie ca 35,0 % aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwienie odpadów azbestowych
3.	Lata 2016 - 2032	Bezpieczne usunięcie wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu gminy i unieszkodliwienie odpadów azbestowych tj ca 37,0 % aktualnej ilości.

Osiągnięcie założonych celów w zakresie gospodarowania odpadami zawierającymi azbest wymaga realizacji następujących działań:

- monitoringu prawidłowego postępowanie z odpadami zawierającymi azbest, szczególnie wśród indywidualnych posiadaczy i firm zajmujących się demontażem,
- modernizacji i/lub budowy składowisk odpadów azbestowych.

Zgodnie z *Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.), osoby fizyczne powinny przedkładać wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta informację dotyczącą ilości wyrobów zawierających azbest znajdujących się na ich terenie, natomiast przedsiębiorcy takie dane przedkładają Marszałkowi, do dnia 31 stycznia za poprzedni rok kalendarzowy. Wójt, burmistrz i prezydent miasta do dnia 31 marca każdego roku powinien przekazać informację o rodzaju, ilości i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest Marszałkowi, który prowadzi ich rejestr.

4. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO.

Według raportu z realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski w latach 2003-2007” dotychczasowe tempo usuwania wyrobów zawierających azbest jest niezadowalające. Stąd potrzeba podjęcia działań w celu:

- 1) określenia rzeczywistej użytkowanych wyrobów zawierających azbest,
- 2) przyspieszenia prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest,
- 3) zwiększenia wsparcia finansowego tych działań,

- 4) zwiększenie aktywności jednostek samorządu terytorialnego w zakresie wsparcia swoich mieszkańców w procesie usuwania wyrobów zawierających azbest oraz poszukiwania środków finansowych na te działania,
- 5) oczyszczenia z azbestu obiektów użyteczności publicznej, dróg i placów.

Informacje dotyczące ilości pokryć dachowych budynków mieszkalnych i gospodarczych płytami falistymi i płaskimi azbestowo - cementowymi stosowanymi w budownictwie, oraz ilości rur i złączy azbestowo - cementowych są przekazywane do bazy danych Urzędu Marszałkowskiego. Niestety nie wszystkie gminy dostarczają dane dotyczące ilości pokryć dachowych wykonanych z eternitu. Gmina Wielopole Skrzyńskie przeprowadziła inwentaryzację budynków mieszkalnych i gospodarczych pokrytych płytami eternitowymi w każdej miejscowości. na koniec 2008 roku.

Tabela 2. Ilości wyrobów azbestowych poszczególnych miejscowościach- stan na 31.12.2008.

Miejscowości	Budynki mieszkalne			Budynki gospodarcze		
	ilość	Łączna ilość [m ²]	Łączna ilość [Mg]	ilość	Łączna ilość [m ²]	Łączna ilość [Mg]
Broniszów	72	8 640	95,04	93	9 300	102,30
Brzeziny	200	24 000	264,00	254	25 400	279,40
Glinik	100	12 000	132,00	142	14 200	156,20
Nawsie	131	15 720	172,92	150	15 000	165,00
Wielopole	169	20 280	223,08	212	21 200	233,20
Razem	672	80 640	887,04	851	85 100	936,10

W celu dokładniejszego oszacowania ilości wyrobów azbestowych na obszarze gminy, skorzystano również z opracowanego gminnego i powiatowego „Planu gospodarki odpadami”, w których podawano w m² powierzchnie pokryć dachowych z eternitu dla budynków mieszkalnych i gospodarczych. Przy oszacowywaniu ilości płyt azbestowo-cementowych przyjęto średnią masę 1 m² równą 0,011 Mg, ze względu na brak szczegółowych danych o rodzaju tych płyt. Oszacowana w ten sposób ilość wyrobów azbestowych w postaci płyt azbestowo-cementowych płaskich i falistych stosowanych w budownictwie wyniosła na terenie gminy **1 823,14 Mg** (na terenie województwa występuje jeszcze ok. 70 462 Mg wyrobów zawierających azbest). Większość płyt azbestowo-cementowych zlokalizowana jest na budynkach o przeznaczeniu gospodarskim.

Ponadto, na terenie gminy w zakładach produkcyjnych eksploatuje się instalacje i urządzenia, w których są lub były wykorzystywane elementy zawierające azbest. Są to płyty faliste, izolacja cementowo-azbestowa rurociągów i zbiorników, materiały konstrukcyjne zawierające azbest, itp.

Większość zakładów posiada ocenę przydatności tych elementów do dalszej eksploatacji oraz orientacyjne daty i sposoby usunięcia tak, aby termin zakończenia eksploatacji nie przekroczył 2032 roku.

5. PROGNOZOWANE ZMIANY W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI.

Przepisy Unii Europejskiej regulują postępowanie ze szkodliwymi dla zdrowia ludzkiego substancjami chemicznymi, w tym również azbestem i wyrobami zawierającymi azbest. Większość tych regulacji dotyczy ochrony zdrowia osób zatrudnionych przy pracach w kontakcie z wyrobami zawierającymi szkodliwe materiały, wprowadzające szczegółowe ograniczenia i specjalne wymagania dla metod pracy oraz środków zabezpieczających ludzi.

Druga część regulacji dotyczy ochrony środowiska, metod pomiarów zanieczyszczenia włóknami i pyłem azbestu, a także metod zabezpieczenia przed emisją tych szkodliwych substancji. Wiele zapisów w poszczególnych dyrektywach stanowią regulacje dotyczące obowiązków pracodawców w zakresie ochrony pracowników i otoczenia miejsca prac przed zagrożeniami, wynika-

jącymi z możliwości uwalniania się pyłu i włókien azbestu w czasie trwania robót przy produkcji, zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających te składniki.

Ustawodawstwo polskie w sposób bardzo szczegółowy regulując zasady postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest transponuje wymagania zawarte w przepisach UE. Zgodnie z zapisami „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” wyroby zawierające azbest powinny być usunięte do końca 2032 roku.

„Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032” przewiduje kompleksową analizę obowiązujących aktów prawnych dotyczących tematyki azbestowej, obejmującą zarówno prawo unijne, jak i prawo krajowe (wykazano potrzebę zharmonizowania 98 aktów prawa krajowego z 22 aktami prawa unijnego). Wyniki analizy prawnej wskazują jednoznacznie na konieczność podjęcia licznych działań legislacyjnych, będących w kompetencjach nie tylko Ministra Gospodarki, ale także Ministra Środowiska oraz Ministra Zdrowia.

W związku z rozwojem technologii unieszkodliwiania odpadów, w tym także odpadów zawierających azbest, istnieje możliwość wprowadzania nowych technologii w zakresie unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest, innych niż składowanie. Doświadczenia związane z usuwaniem nawierzchni dróg oraz rur wodociągowych zawierających azbest wskazują, że proces usuwania tych wyrobów i transportu odpadów na składowiska jest wysoce kosztochłonny i powoduje niewystępujące wcześniej w tych miejscach - zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi oraz dla środowiska.

Przygotowuje się wprowadzenie regulacji prawnej umożliwiającej pozostawianie w ziemi rur zawierających azbest i trwałe zabezpieczanie dróg zawierających azbest - pod warunkiem zewidencjonowania ich w planach miejscowych i dokumentacji nieruchomości, co umożliwi skuteczny nadzór nad procesem bezpiecznego usunięcia wyrobów azbestowych w przyszłości, gdyby właściciel terenu podjął decyzję o rozpoczęciu inwestycji naruszających status quo. Istnieje możliwość rozszerzenia listy proponowanych odstępstw od obowiązku usuwania wyrobów zawierających azbest na etapie prac legislacyjnych, jednak każde z nich powinno zostać wnikliwie przeanalizowane pod kątem zgodności z prawem unijnym, wpływu na zagrożenie zdrowia i życia ludzi, ochrony środowiska oraz skutków ekonomicznych.

6. ISTNIEJĄCE ORAZ PLANOWANE MIEJSCA LOKALIZACJI INSTALACJI.

Obecnie jedyną stosowaną metodą unieszkodliwiania odpadów azbestowych jest ich składowanie. Odpady azbestowe mogą być deponowane na składowiskach odpadów niebezpiecznych przeznaczonych wyłącznie do składowania odpadów azbestowych, na wydzielonych częściach składowisk odpadów niebezpiecznych oraz na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne pod warunkiem, że spełnione zostały warunki techniczne dotyczące bezpiecznego składowania odpadów azbestowych. Jedynie odpady azbestowe o kodach 17 06 01* i 17 06 05* pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych i infrastruktury drogowej mogą być składowane na składowiskach zlokalizowanych w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu z zabezpieczonymi ścianami bocznymi.

Demontażu elementów izolacyjnych i budowlanych mogą dokonywać tylko specjalistyczne firmy posiadające stosowne decyzje administracyjne na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych oraz potwierdzone stosownymi zaświadczeniami kwalifikacje w zakresie bezpiecznego postępowania i usuwania wyrobów zawierających azbest

Na terenie Powiatu Ropczycko – Sędziszowskiego działają dwa podmioty wytwarzające i przygotowujące do transportu odpady niebezpieczne (azbest), są to:

- „KERAM” Wrocław, ul. Balonowa 23/10 – odpady grupy 13, 15, 16, 17 odbierane transportem odbiorcy do odzysku lub unieszkodliwiania,
- ALGADER Hofman Sp. z o.o. Warszawa, ul. Wólczańska 133 – odpady 17 06 01* i 17 06 05* przekazywane na bieżąco do unieszkodliwiania transportem odbiorcy.

Aktualnie, na terenie województwa podkarpackiego, kwatery do składowania azbestu znajdują się na ogólnodostępnym składowisku odpadów komunalnych w Młynach w powiecie jarosławskim, zarządzanym przez Zakład Gospodarki Komunalnej Gminy Radymno, Skołoszów

341 oraz na składowisku gminnym w Pysznicy gm. Pysznica, zarządzanym przez Gminny Zakład Komunalny, mieszczącym się przy ul. Wolności 295, 37 - 403 Pysznica.

Decyzją Starosty Powiatu Jarosławskiego z dnia 2002-06 znak: Rol.V.7620/47/2002 zezwolono na składowanie odpadów niebezpiecznych na wydzielonej części składowiska odpadów w m. Młyny gm. Radymno (kod: 17 06 01*, 17 06 05* – w ilości do 1000,0 Mg/rocznie).

Planowana jest budowa kwatery na azbest na składowisku w Kozodrzy.

Odpady azbestowo-cementowe w były również deponowane na istniejącym składowisku poza terenem województwa podkarpackiego w Tarnowie w województwie małopolskim. Właścicielem składowiska odpadów jest Jednostka Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o. Odpady depozytowane są na wydzielonej, północnej części sektora „C3”, zakładowego składowiska odpadów innych niż niebezpieczne.

7. SYSTEM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST.

Właściciel, użytkownik lub zarządca obiektu, gdzie występują wyroby zawierające azbest powinien przeprowadzać kontrole stanu tych wyrobów w celu oceny ich przydatności do dalszej eksploatacji. Ocena ta powinna obejmować m.in. strukturę powierzchni, stan zewnętrzny wyrobu oraz możliwość uszkodzenia ich powierzchni i powinna być przekazana Powiatowemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego.

Wynik przeprowadzonej oceny decyduje o konieczności podjęcia prac związanych z usuwaniem tych wyrobów lub możliwości odłożenia ich w czasie. Oceny powinny być przeprowadzane po roku lub po 5 latach, w zależności od stanu wyrobów. Dalsze użytkowanie wyrobów zawierających azbest, (jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2032 r), może być prowadzone przy braku widocznych uszkodzeń jednak przy ścisłym przestrzeganiu wymagań w zakresie ochrony środowiska.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest należy do obowiązków właściciela obiektu, który ponosi również związane z tym koszty finansowe. Usuwanie wyrobów zawierających azbest z budynków podlega przepisom Prawa budowlanego. Prace mogą prowadzić osoby posiadające odpowiednie wyposażenie techniczne przeszkolone w zakresie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w kontakcie z azbestem. Zdemontowane wyroby zawierające azbest są odpadami niebezpiecznymi i gospodarkę nimi reguluje ustawa o odpadach, a ich transport ustawa o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych.

Tabela 3. Zadania związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest z budynków jednorodzinnych i gospodarskich oraz odpadów z terenu nieruchomości.

Lp	Zadania	Odpowiedzialny	Termin
1.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z budynków jednorodzinnych i gospodarskich oraz oczyszczenie terenu nieruchomości z odpadów zawierających azbest.	Właściciel nieruchomości	2010-2032
2.	Przeprowadzenie szkoleń lokalnych.	Jednostka samorządu terytorialnego – gmina	2010-2032
3.	Zorganizowanie akcji wywozu odpadów zawierających azbest z terenu gminy na składowisko odpadów lub ich przetwarzania w urządzeniu przewoźnym.	Jednostka samorządu terytorialnego – gmina	2010-2032
4.	Finansowe wsparcie gmin w zakresie organizowania akcji wywozu odpadów zawierających azbest z terenu gminy na składowisko odpadów lub ich przetwarzania w urządzeniu przewoźnym w ramach środków krajowych.	NFOŚ i GW, WFOŚ i GW	2010-2032

Na zorganizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm, przewidziane zostało wsparcie finansowe ze środków Ministra Gospodarki w wysokości 16,3 mln zł. Zakłada się, że projekt lokalnych szkoleń w gminach zostanie uruchomiony w 2010 r. Zainteresowanie ze strony gmin oraz powodzenie projektu w pierwszych latach jego realizacji może przesądzić o zwiększeniu kwoty środków finansowych przeznaczanych na dotowanie gmin. Wskazane jest również

ujmowanie działań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest w gminnych programach wykorzystujących środki unijne.

Wsparcie finansowe usuwania wyrobów zawierających azbest z dużych obiektów budowlanych powinno być koordynowane przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego

Tabela 4. Zadania związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest z dużych obiektów budowlanych

Lp.	Zadania	Odpowiedzialny	Termin
1.	Usuwanie wyrobów azbestowych z budynków mieszkalnych i gospodarczych, oczyszczenie terenu nieruchomości z odpadów zawierających azbest.	Właściciel obiektów budowlanych	2009-2032
2.	Zorganizowanie akcji demontażu, oczyszczenia nieruchomości i wywozu odpadów zawierających azbest z terenu gminy, na składowisko odpadów lub ich przetwarzania w urządzeniu przewoźnym.	Jednostka samorządu terytorialnego – gmina	2009-2032
3.	Finansowe wsparcie gmin, w zakresie organizowania akcji demontażu, oczyszczenia nieruchomości i wywozu odpadów zawierających azbest z terenu gminy na składowisko odpadów lub ich przetwarzania w urządzeniu przewoźnym w ramach środków krajowych.	NFOŚ i GW, WFOŚ i GW	2009-2032
4.	Wsparcie finansowe dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie opracowywania gminnych, programów usuwania wyrobów zawierających azbest.	Minister Gospodarki	2009-2032
5	Aktualizacja gminnych, programów usuwania wyrobów zawierających azbest.	Jednostki samorządu terytorialnego	2009-2032

Wsparcie finansowe dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie opracowywania gminnych, powiatowych i wojewódzkich programów usuwania wyrobów zawierających azbest planowane jest w następujący sposób:

- 2009 r. – 1,3 mln zł
- 2010 r. – 1,5 mln zł
- 2011 r. – 1,5 mln zł
- 2012-2015 r. – 5,7 mln zł (rocznie – ok. 1,4 mln zł).

Zakłada się, że do 2012 r. zostanie zakończona rzetelna inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest, a dane ze wszystkich gmin i województw zostaną wprowadzone do wojewódzkiej bazy danych o wyrobach i odpadach zawierających azbest (WBDA). Wspieranie opracowywania gminnych, powiatowych i wojewódzkich programów usuwania wyrobów zawierających azbest jest przewidziane do roku 2015 r., kiedy powinien zostać zakończony okres planowania działań w zakresie usuwania wyrobów azbestowych. W latach 2016-2032 będzie intensyfikowany proces usuwania wyrobów zawierających azbest.

Gmina powinna zapewnić wywóz odpadów zawierających azbest na składowisko odpadów lub zapewnić ich dostarczenie do przewoźnego urządzenia do przetwarzania odpadów zawierających azbest. Koszt transportu i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest powinien zostać pokryty ze środków własnych gminy, przy udziale środków właścicieli nieruchomości, dotacji i pożyczek funduszy ochrony środowiska lub innych źródeł dostępnych dla gminy. Udział środków właścicieli nieruchomości powinien być niewielki, ze względu na fakt, iż koszt nowego pokrycia dachowego czy elewacyjnego nie może być pokryty w ramach wsparcia finansowego z krajowych lub z unijnych funduszy ochrony środowiska. Transport odpadów azbestowych powinien odbywać się odpowiednio oznakowanym pojazdem samochodowym posiadającym świadectwo dopuszczenia do przewozu ładunków niebezpiecznych. Przepisy obowiązujące przy transporcie materiałów niebezpiecznych zawarte są w rozporządzeniu Ministrów Transportu i Gospodarki Morskiej oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 października 1997 r. w sprawie przewozu drogowego materiałów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 130, poz. 872). Zgodnie z tym roz-

porządzeniem przy przewozie materiałów niebezpiecznych, w tym odpadów zawierających azbest, w kraju obowiązują przepisy zawarte w załącznikach A i B Umowy ADR.

Odpady azbestowe o kodach 17 06 01* i 17 06 05* pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych i infrastruktury drogowej mogą być składowane na składowiskach zlokalizowanych w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu z zabezpieczonymi ścianami bocznymi. Na terenie województwa podkarpackiego są wydzielone kwatery na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne w Młynach gm. Radymno oraz w Pysznicy i na tych składowiskach są deponowane odpady z terenu województwa.

Wsparcie finansowe usuwania wyrobów zawierających azbest z dużych obiektów budowlanych powinno być koordynowane przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego

8. PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST.

W zestawieniu stanu bazowego i docelowego dla poszczególnych wskaźników ustalono szczegółowe poziomy wskaźników w okresie 2009-2012 oraz ogólne wartości wskaźników planowane do osiągnięcia w latach 2013-2015 oraz 2016-2032. Wskazane wartości powinny zostać osiągnięte na koniec danego roku kalendarzowego, narastająco od roku bazowego 2009.

Poniżej w tabeli przedstawiono ilości wyrobów zawierających azbest przewidziane do usunięcia w poszczególnych okresach tak, aby zgodnie z „Programem ...” do końca 2032 roku wszystkie wyroby azbestowe zostały usunięte i zdeponowane na składowiskach.

Tabela 5. Program usuwania wyrobów zawierających azbest.

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka	Okres		
			2009-2012	2013-2015	2016-2032
1.	Ilość wyrobów zawierających azbest do usunięcia	Mg	510,50	638,10	674,60
2.	Objętość odpadów azbestowych przewidziana do składowania w pakietach*	m ³	460	574	607

* przyjęto, że 1 tona odpadów azbestowych w pakietach lub na paletach ma objętość 0,90 m³.

9. SZACUNKOWE KOSZTY INWESTYCYJNE I EKSPLOATACYJNE SYSTEMU.

Pomoc finansowa dla osób fizycznych na usunięcie wyrobów zawierających azbest jest uzależniona od strategii przyjętej przez poszczególne Rady Gmin. W przypadku wielu gmin jest to bezpłatne przyjmowanie od mieszkańców odpadów niebezpiecznych lub dofinansowanie części kosztów transportu lub utylizacji eternitu z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Istnieje również możliwość uzyskanie preferencyjnego kredytu w Banku Ochrony Środowiska na wymianę lub zabezpieczenie powierzchni dachowych lub elewacyjnych płyt azbestowych oraz na termomodernizację budynków związaną z wymianą lub usuwaniem materiałów azbestowych.

Koszty prac związanych z usuwaniem azbestu wynoszą przeciętnie:

- koszt ściągnięcia z dachu (robót budowlanych): 8 - 10 zł/m²,
- koszt utylizacji (transport i składowanie) 600 – 650 zł/Mg .

W dalszym horyzoncie czasowym należy się liczyć ze wzrostem tych kosztów, z uwagi na rosnące koszty robocizny i materiałów pomocniczych oraz transportu (np. paliwa). W chwili obecnej brak jednak prognoz w tym zakresie. Stąd też dalsze obliczenia przeprowadzono dla w/w poziomu cen. Zresztą wyliczenia te i tak określają w przybliżeniu jedynie rząd spodziewanych wydatków. Wielkość ta pozostanie zaś bez zmian, gdyż nie przewiduje się znaczącego wzrostu cen.

Przy założeniu, że na terenie Gminy do usunięcia pozostaje ok. 165 740 m² płyt (tj. ok. 1 823,14 Mg), daje to koszt całkowity usunięcia eternitu z dachów w skali gminy (w całym okresie planistycznym, tj. do roku 2032, przy założeniu kosztów w wyżej określonej wysokości):

- koszt usunięcia ok. 1 491 660 zł,
- koszt utylizacji ok. 1 148 578 zł,
- razem ok. 2 640 238 zł.

Są to koszty, jakie powinni ponieść właściciele obiektów, w których są zastosowane materiały/wyroby zawierające azbest. W praktyce, z powodu niskich dochodów mieszkańcy mogą nie być w stanie pokryć tych kosztów.

W przedziałach czasowych można się spodziewać następujących kosztów:

- I. 2009 – 2012** - ok. **739 266 zł**, - tj. ok. **184 817 zł** rocznie,
- II. 2013 – 2015** - ok. **924 083 zł** - tj. ok. **308 027** rocznie
- III. 2016 – 2032** - ok. **976 888 zł**, - tj. ok. **57 464 zł** rocznie.

Są to jednak koszty szacunkowe i mogą być obciążone znacznym błędem.

Wobec braku danych o rzeczywistej ilości, masie, pilności usunięcia, trudno zrobić ścisły harmonogram usuwania wyrobów zawierających azbest. Stąd też ograniczono się do powyższego oszacowania przy podanych wyżej kosztach jednostkowych.

Może się jednak okazać, że potrzeby finansowe będą większe, gdy „pojawi się” eternit, którego posiadania właściciel dotychczas formalnie nie ujawniał.

Ponadto Samorząd Gminy powinien podjąć działania dotyczące wyodrębnienia rezerwy środków na interwencyjne usuwanie porzuconego azbestu z dróg i terenów gminnych (odpady należą do tego, na czyjej posesji leżą – art. 3 ust. 2 pkt 13 ustawy o odpadach).

Władze gminy winny też, w razie potrzeby, korzystać z art. 34 ustawy o odpadach – nakazywać usunięcie zdjętego eternitu wskazując składowisko, na które trzeba go wywieźć. W decyzji wydanej w tym zakresie zaleca się zobowiązywać stronę do przedstawienia pokwitowania po wykonaniu tej czynności – należy wyznaczyć terminy na wykonanie w/w czynności a potem konsekwentnie sprawdzać ich wykonanie.

Proponuje się też wejść we współpracę z policją w oparciu o następujący spłot przepisów: magazynowanie odpadów na terenie do tego nie przeznaczonym jest wykroczeniem, posiadaczem odpadu jest właściciel danej posesji. Najlepszym rozwiązaniem jest w/w nakazowa decyzja (zobowiązująca do usunięcia). Jeśli zaś mieszkaniec jej nie wykona, to na tym etapie można włączyć w sprawę policję – prosić o pomoc przy wdrożeniu postępowania z art. 70 pkt 3 ustawy o odpadach (t. j. Dz. U. nr 39 z 2007 r., poz. 251).

10. ASPEKTY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU.

Do zadań Wójta gminy należy:

- 1) gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego;
- 2) przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami;
- 3) organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm;
- 4) organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w „Programie...”;;
- 5) inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;
- 6) współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest;
- 7) współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest;

- 8) współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację *Programu*;
- 9) współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

11. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA USUWANIA AZBESTU.

Środki z krajowych funduszy ochrony środowiska mogą być wykorzystywane m.in. na finansowanie działań dotyczących oczyszczania kraju z azbestu. Beneficjentami środków mogą być jednostki samorządu terytorialnego, które zlecanym przez nie zadaniem usuwania wyrobów zawierających azbest mogą objąć zarówno obiekty użyteczności publicznej, jak i nieruchomości właścicieli prywatnych. Środki funduszy ochrony środowiska mogą być pozyskiwane z:

- 1) Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- 2) Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- 3) Powiatowych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- 4) Gminnych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Dofinansowanie ze środków finansowych Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przeznacza się na wspieranie wojewódzkich i gminnych funduszy ochrony środowiska oraz na realizację zadań określonych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r.

Środki gminnych funduszy przeznaczone są na wspomaganie (w formie dotacji) zadań określonych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska. Bank Ochrony Środowiska S.A. jest uniwersalnym bankiem komercyjnym specjalizującym się w finansowaniu przedsięwzięć proekologicznych. BOŚ współpracuje z polskimi i zagranicznymi instytucjami finansowymi, w tym funduszami i fundacjami działającymi na rzecz ochrony środowiska. Dzięki temu oferuje szeroką gamę kredytów.

Zadania z zakresu usuwania wyrobów zawierających azbest mogą być finansowane poprzez udzielanie następujących rodzajów kredytów:

- 1) kredyty preferencyjne z dopłatami z Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej do oprocentowania, charakteryzujące się m.in. niższym od komercyjnego oprocentowaniem i możliwością uzyskania karencji w spłacie kapitału. Warunki udzielania tych kredytów są zróżnicowane, określone w umowie przez konkretny WFOŚiGW (przedsięwzięcie musi wpisywać się w listę priorytetów funduszu);
- 2) kredyty komercyjne ze środków banków zagranicznych - linia KfW5 (Kreditanstalt für Wiederaufbau) oraz ze środków banku, w tym w ramach porozumień BOŚ ze sprzedawcami i dystrybutorami wyrobów służących ochronie środowiska.

Źródła zagraniczne finansowania ochrony środowiska to głównie fundusze unijne. W okresie programowania 2007-2013 pomoc finansowa z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej będzie przyznawana w Polsce w ramach poszczególnych programów pomocowych (tzw. programów operacyjnych), stanowiących narzędzia realizacji Narodowej Strategii Spójności. W zależności od rodzaju programu, beneficjentami mogą być m.in. jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną, spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, gminy wiejskie, miejsko - wiejskie i miejskie, młodzi rolnicy, rolnicy podejmujący działalność nierolniczą.

RPO Województwa Podkarpackiego umożliwia sfinansowanie usuwania wyrobów azbestowych jako element infrastruktury towarzyszącej w ramach projektów w działaniu 2.2. *Infrastruktura energetyczna* oraz działaniu 7.1. *Rewitalizacja miast*. Projekty mogą obejmować kompleksową termomodernizację obiektów użyteczności publicznej, renowację części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych oraz renowacji i adaptacji na cele mieszkaniowe budynków istniejących, stanowiących własność władz publicznych lub własność podmiotów działających w celach niezarobkowych.

Gmina powinna przeprowadzić postępowanie przetargowe na usuwanie i demontaż wyrobów zawierających azbest, które wyłoni firmę posiadającą pozwolenie na wytwarzanie odpadów azbestowych (właściciele nieruchomości sami nie mogą usuwać elementów zawierających azbest – Rozporządzenie MGP i PS z dn. 2.04.2004 r.).

Gmina może przygotować wstępnie i złożyć wniosek o dofinansowanie planowanych prac do właściwego terytorialnie Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W planach wydatków Powiatowych Funduszy zostaną przeznaczone środki na dofinansowanie przedsięwzięć związanych z usuwaniem odpadów azbestowych. W przypadku gmin, w których proces usuwania azbestu stanowić będzie istotny problem Wójt może wystąpić także do WNOŚ i GW o dofinansowanie.

Przedsięwzięcia inwestycyjne dotyczące wymiany płyt azbestowo-cementowych na bezazbestowe powinny być pokrywane w znacznej części przez osoby prywatne (ok. 55%) i właścicieli /zarządców obiektów (ok. 40%), z małym udziałem innych źródeł. Środki na budowę składowisk będą pochodziły przede wszystkim od administratorów składowisk, a także z funduszy ekologicznych, środków UE i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

12. WYKAZ OBOWIĄZUJĄCYCH AKTÓW PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH AZBESTU.

Ustawy.

1. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20, z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251, z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. Nr 11, poz. 84, z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671, z późn. zm.).

Rozporządzenia

1. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003 r. w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych (Dz. U. Nr 171, poz. 1666, z późn. zm.).
2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. Nr 280, poz. 2771, z późn. zm.).
3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 4 sierpnia 2004 r. w sprawie okresowych badań lekarskich pracowników zatrudnionych w zakładach, które stosowały azbest w produkcji (Dz. U. Nr 183, poz. 1896).
4. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 sierpnia 2004 r. w sprawie leczenia uzdrowiskowego osób zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 185, poz. 1920, z późn. zm.).
5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 stycznia 2005 r. w sprawie wzoru książeczki badań profilaktycznych dla osoby, która była lub jest zatrudniona w warunkach Narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach technologicznych, sposobu jej wypełnienia i aktualizacji (Dz. U. Nr 13, poz. 109).
6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 73, poz. 645, z późn. zm.).
7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 września 2005 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz. U. Nr 201, poz. 1674).
8. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833, z późn. zm.).
9. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób niselektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595).
10. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 200 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876 oraz z 2008 r. Nr 200, poz. 1235).
11. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649).
12. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824).
13. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 30, poz. 213)

15. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2007 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych (Dz. U. Nr 101, poz. 686).
16. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska, jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).
17. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175, poz. 1439).
18. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2003 r. Nr 1, poz. 12).
19. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. Nr 220, poz. 1858).
20. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61, poz. 549 oraz z 2009 r. Nr 39, poz. 320).
21. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2005 r. w sprawie podziemnych składowisk odpadów (Dz. U. Nr 110, poz. 935).
22. Oświadczenie Rządowe z dnia 23 marca 2007 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 667).
23. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 108, poz. 953, z późn. zm.).
24. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych do transportu odpadów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 236, poz. 1986).
25. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 237, poz. 2011, z późn. zm.).
26. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126).
27. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 września 2005 r. w sprawie kursów dokształcających dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne (Dz. U. Nr 187, poz. 1571).

Dyrektywy i decyzje.

1. Dyrektywa Rady 67/548/EWG z dnia 27 czerwca 1967 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do klasyfikacji, pakowania i etykietowania substancji niebezpiecznych (Dz.Urz. WE L 196 z 16.08.1967, str. 1; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 1, str. 27)
2. Dyrektywa Rady 76/769/EWG z dnia 27 lipca 1976 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (Dz.Urz. WE L 262 z 27.09.1976, str. 201, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 3, str. 317)

Zmieniające dyrektywę Rady 76/769:

- Dyrektywa Komisji 1999/77/WE z dnia 26 lipca 1999 r. dostosowująca po raz szósty do postępu technicznego załącznik I do dyrektywy Rady 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu o stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (azbest) (Dz. Urz. WE L 207 z 6.08.1999, s. 18, Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 24, str. 193)
- Dyrektywa Rady 83/478/EWG z dnia 19 września 1983 r. zmieniająca po raz piąty dyrektywę 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (azbest) (Dz.Urz. WE L 263 z 24.09.1983, str. 33; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 7, str. 118)
- Dyrektywa Rady 85/610/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. zmieniająca po raz siódmy (azbest) dyrektywę 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (Dz.Urz. WE L 375 z 31.12.1985, str. 1; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 8, str. 86)
- Dyrektywa Komisji 91/659/EWG z dnia 3 grudnia 1991 r. dostosowująca do postępu załącznik I do dyrektywy Rady 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (azbest) (Dz.Urz. WE L 363 z 31.12.1991, str. 36; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 11, str. 13)

3. Dyrektywa Rady 83/477/EWG z dnia 19 września 1983 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 8 dyrektywy 80/1107/EWG) (Dz. Urz. WE 263 z 29.09.1983, str. 25, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 264)

Zmieniające dyrektywę Rady 83/477:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/18/WE z dnia 27 marca 2003 r. zmieniająca dyrektywę Rady 83/477/EWG w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (Dz. Urz. WE L 97, z 15.04.2003, str. 48; ; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 4, str. 312)
- Dyrektywa Rady 91/382/EWG z dnia 25 czerwca 1991 r. zmieniająca dyrektywę 83/477/EWG w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 8 dyrektywy 80/1107/EWG) (Dz.Urz. WE 206 z 29.07.1991, str. 16; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 415)
- Dyrektywa Rady 98/24/WE z dnia 7 kwietnia 1998 r. w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie czynników chemicznych przy pracy (czternasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG (Dz.Urz. WE L 131 z 5.05.1998, str. 11, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 3, str. 279)
- 4. Dyrektywa Rady 87/217/EWG z dnia 19 marca 1987 r. w sprawie ograniczenia zanieczyszczenia środowiska azbestem i zapobiegania temu zanieczyszczeniu (Dz.Urz. WE L 85 z 28.03.1987, str. 40, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 8, str. 269)
- 5. Dyrektywa Rady 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (Dz.Urz. WE L 183 z 29.06.1989, str. 1, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 349)
- 6. Dyrektywa Rady 94/33/WE z dnia 22 czerwca 1994 r. w sprawie ochrony pracy osób młodych (Dz.Urz. WE L 216 z 20.08.1994, str.12, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 2, str. 213)
- 7. Dyrektywa 2004/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagennych podczas pracy (szósta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy Rady 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 158 z 30.04.2004, str. 50; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 5, str. 35)
- 8. Dyrektywa Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów (Dz.Urz. WE L 182 z 16.07.1999, str. 1, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 4, str. 228)
- 9. Decyzja Rady 2003/33/WE z dnia 19 grudnia 2002 r. ustanawiająca kryteria i procedury przyjęcia odpadów na składowiska, na podstawie art. 16 i załącznika II do dyrektywy 1999/31/WE (Dz.Urz. WE L 11 z 16.01.2003, str. 27, Dz.Urz. WE L 218 z 23.08.2007, str. 25; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 314).

13.WYKAZ ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH SKŁADOWISK POSIADAJĄCYCH KWATERY NA AZBEST (woj. podkarpackie i woj. sąsiednie).

Tabela 6. Składowiska posiadające kwatery do składowania wyrobów zawierających azbest.

L p	Nazwa składowiska - lokalizacja	Adres składowiska	Wolna pojemność składowiska (m ³)
Województwo lubelskie			
1.	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Poniatowa wieś, gm. Poniatowa	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Młodzieżowa 4, 24-320 Poniatowa	1 500
2.	Składowisko Piaski Zarzecze II, Kraśnik	WOD-BUD Sp. z o.o. ul. Piłsudskiego 14, 23-200 Kraśnik	149 930
Województwo małopolskie			
1.	Składowisko Komunalne w Ujkowie Starym, gm. Bolesław	Zakład Gospodarki Komunalnej „Bolesław” Sp. z o.o., ul. Osadowa 1, 32-329 Bolesław	60 540
2.	Składowisko odpadów „Za rzeką Białą” ul. Kwiatkowskiego 8 33-101 Tarnów	Jednostka Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o. ul. Kwiatkowskiego 8. 33-101 Tarnów	13 780
Województwo podkarpackie			
1.	Składowisko Odpadów w Młynach gm. Radymno	Zakład Gospodarki Komunalnej Gminy Radymno z/s w Skołoszowie 341, 37-550 Radymno	36 828
2.	Składowisko Odpadów Pysznica gm. Pysznica	Gminny Zakład Komunalny ul. Wolności 295 37-403 Pysznica	969

3.	<i>Kozodrza gm. Ostrów (planowane do realizacji)</i>	<i>Zakład Usług Komunalnych w Ostrowie</i>	<i>[17 740]</i>
Województwo świętokrzyskie			
1.	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Dobrów, gm. Tuczępy	Środowisko i Innowacje Sp. z o.o., Dobrów 8, 28-142 Tuczępy	163 440